

RADA
PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ
VYSÍLÁNÍ

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétkova 44/6, 120 00 Praha 2

Tel.: + 420 274 813 830 / Fax: + 420 274 810 885

www.rrtv.cz

Jedn. identifikátor 285114-RRTV

Váš dopis zn. -
Naše č. j. RRTV/15583/2018-
rud
Sp. zn. RRTV/2018/331/rud
Zasedání Rady 13-2018/poř. č. 17

Vyřizuje: Analytický odbor

Datum, místo 14. srpna 2018, Praha

UPOZORNĚNÍ NA PORUŠENÍ ZÁKONA

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění,

upozorňuje

provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na téma hospodaření ČT dne 28. února 2018 od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť v pořadu byl na značné ploše prezentován výhradně názor jediného účinkujícího na téma pořadu, aniž by byl dán prostor pro oponentní názor. Neposkytl tedy objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Odůvodnění:

a) Zahájení řízení o přestupku:

Barrandov Televizní Studio a. s., je provozovatelem televizního vysílání programu Televize Barrandov šířeného prostřednictvím pozemních vysílačů v systému DVB-T na základě licence Sp. zn./Ident.: 2013/378/FIA/Bar, č.j.: FIA/2148/2013.

Na základě diváckých stížností Rada zjistila, že dne 28. února 2018 v čase od 21:25 hodin byl na programu Televize Barrandov odvysílán pořad Kauzy Jaromíra Soukupa.

Provozovatel na svých webových stránkách uvádí k pořadu následující anotaci:

„Kauzy Jaromíra Soukupa – nový pořad televize Barrandov, ve kterém se generální ředitel Jaromír Soukup bude věnovat nejen aktuálním politickým kauzám, ale i těm, se kterými se setkáváme v běžném životě. Jediný publicistický pořad v Česku, kde vám naprosto přehledně vysvětlíme, jak to s těmi kauzami ve skutečnosti je. Srozumitelně vám také sdělíme, kdo je darebák a kdo hrdina. A dozvíte se také, jak proti těm, kteří vám ubližují, můžete bojovat.“¹

¹ <https://www.barrandov.tv/kauzy-jaromira-soukupa>

Pořad je koncipován jako souvislý monologický projev moderátora pořadu (a zároveň generálního ředitele Televize Barrandov) Jaromíra Soukupa. Moderátor hovoří ve studiu, součástí pořadu nejsou žádné reportáže či rozhovory s hosty. Tématem předmětného vydání je hospodaření České televize, přičemž moderátor opakovaně avizuje, že se jedná o první díl „seriálu“, který se bude Českou televizí dopodrobna zabývat, resp. rozkrývat s ní spojené „kauzy“.

Jaromír Soukup po celou dobu vysílání pořadu (pořad má stopáž 01:41 hodin) kritizuje způsob, jakým Česká televize, jakožto veřejnoprávní médium, nakládá s finančními prostředky. Ve studiu jsou na stole i po zemi rozházené bankovky, které mají ilustrovat problematiku hospodaření a plýtvání penězi ze strany ČT. Z úst moderátora v průběhu pořadu postupně zazní např. tato tvrzení:

- Člověk kritizující ČT se stává „třídním nepřítelem“
- Není potřeba zrušit veřejnoprávní média, ale je problém, že ČT „nepodléhá vůbec žádné kontrole“ toho, jak nakládá se svěřenými prostředky
- V Radě ČT, která má hospodaření kontrolovat, zasedají „podivní lidé“, např. Zdeněk Šarapatka
- ČT potřebuje každý rok více a více peněz, letos hospodaří se 7 miliardami Kč a nabídne za to pouze 5 programů, rozpočet i počet zaměstnanců ČT odpovídá větší instituci
- Všichni musíme České televizi měsíčně platit 135 Kč, což je „daň“, i když se oficiálně nazývá „koncesionářský poplatek“, ČT tedy „žije z našich daní“, tyto daně jdou ČT přímo, nic se tedy nerozkrade cestou, nicméně „v televizi je dost darebáků a podvodníků, kteří to dokáží s přehledem dorovnat“
- /Soukup bere do ruky pětistícovou bankovku/ kdybychom měli ilustrovat, s kolika pětistícovými bankovkami ČT hospodaří, bylo by jich po kolena, celkem 1 394 000 ks, což je 1,5 tuny a „to je to, co spolyká bumbříček zvaný Česká televize“
- Přes 6 miliardy příjmů ČT je z poplatků, půl miliardy z prodeje reklamy a sponzoringu, půl miliardy prodej licenčních práv apod., dohromady tedy 7 miliard
- ČT „v klidu vysílá“ reklamu, zatímco „inkasuje peníze“ od koncesionářů, z prodeje licenčních práv má pouze 80 milionů ročně, což svědčí o tom, že o její „kulturní počiny“ nikdo nemá zájem
- /čas 00:13:48 hodin od začátku pořadu - graf znázorňující strukturu hospodaření ČT/ 7 miliard příjmů, do kterých spadají poplatky, sponzoring (kterému se „nesmí říkat reklama“), prodej licenčních práv (třeba za prodej Majora Zemana TV Barrandov, ČT vydělává na prodeji práv na staré, „socialistické“ pořady, které patří nám všem), úroky, či výnosy z vymáhání poplatků
- 7 miliard je rozpočet Novy a Primy dohromady, přičemž tyto komerční stanice provozují v součtu 14 programů, ČT jenom 5
- Generální ředitel ČT Petr Dvořák má novou smlouvu na plat 242 000 Kč měsíčně plus roční bonus, dříve byl jednatelem TV Nova, ale systém v ČT si ho „zkrotit“
- /Soukup na kameru ukazuje fotku P. Dvořáka jako „Otesánka“/ všechny komerční televize mají dohromady méně budov a prostoru než ČT, ČT disponuje „armádou úředníků“, ČT má 5 kanálů a necelé 3 tisíce zaměstnanců, zatímco třeba Nova má 7 kanálů a 600 zaměstnanců, Barrandov 4 kanály a 200 zaměstnanců atd., všichni zaměstnanci komerčních televizí tvoří asi třetinu zaměstnanců ČT, přitom Barrandov má 9 % podíl na trhu, Nova 30%, Prima 20 % - dohromady mají (i s malými provozovateli) přes 70 %, ČT, na kterou zbývá 30 %, spotřebuje nejvíce prostředků
- 7 miliard by stačilo třeba na plošné zvýšení důchodů o 4 tisíce Kč ročně nebo 20 tisíc ročně pro zaměstnance ve školství, proto je potřeba, tyto prostředky kontrolovat
- Veřejnoprávní média vznikala ve chvíli, kdy bylo vysílání drahé a k dispozici bylo málo frekvencí, dnes je díky digitálnímu vysílání možné vysílat tisíce programů, veřejnoprávní média tak plní nové úkoly, např. BBC má povinnost jednat ve veřejném zájmu a nabízet obsah, který komerční stanice poskytovat nemohou, úkolem veřejnoprávních médií není např. vysílat Stardance, jak to dělá ČT

- NKÚ, který je zřízen za účelem kontroly veřejných prostředků, nemá dohled nad hospodařením ČT, kontrolu nad ČT mají pouze politici a Rada ČT, kterou taktéž politici jmenují
- Komerční televize si musí na svůj chod vydělat, zatímco ČT peníze získává z veřejných zdrojů, veřejnoprávní televize může např. dávat mnohem vyšší honoráře, jejím úkolem by ale mělo být to, co komerční televize dělat nemohou, např. tvorba dokumentů nebo zprostředkování zahraničních sportovních přenosů, ČT ale např. neodvysílala vítězný závod Ester Ledecké, protože šetřila, na mezinárodní úrovni se hůře pracuje s provizemi a „všimným“, když se kupují přenosová práva
- Lidé ve vedení ČT (Petr Dvořák, Milan Fridrich, Jan Maxa atd.) jsou spoluvlastníky různých soukromých společností nebo členy dozorčích rad, vedoucí brněnského studia je bývalým kolegou odsouzeného Marka Dalíka
- ČT vždy pracuje s vyrovnaným rozpočtem, vše, co dostanou, musí utratit, přechází ředitel Jiří Janeček vytvořil fond televizních poplatků a ušetřil tak 5,5 miliardy Kč, dnes tam ovšem zůstávají necelé 3 miliardy, ke konci funkčního období P. Dvořáka tam patrně nezbyde nic a může pak třeba dojít ke zvýšení koncesionářských poplatků
- Za dobu vedení P. Dvořáka ČT odčerpala přes dvě miliardy korun z fondu televizních poplatků, přitom stav dlouhodobého majetku neustále klesá, ČT tedy prostředky neinvestuje, odpisy jsou vyšší než nové investice, majetek stárne
- Veřejnoprávní média jsou neprůhledné instituce, jsou téměř nekontrolovatelné, ČT i ČRo jsou vyjmuty z kompetence NKÚ, pobírají peníze od nás všech, ale nikdo nekontroluje účelnost, resp. kontroluje je jen Rada ČT
- BBC zveřejňuje smlouvy se slavnými moderátory, u nás taková praxe není, je ale logické, že veřejnost by chtěla vědět, jaký plat má moderátor, který zaměstnavateli diktuje, co bude dělat (narážka na V. Moravce a jeho odmítnutí moderace předvolební prezidentské debaty)
- Neexistuje veřejný seznam zakázek externích producentů, i když ČT pracuje s veřejnými penězi, neexistuje kontrola
- V ČT dlouhodobě fungují „boční cesty k penězům“, ví se to dlouho, 2016 Dvořák odstartoval „kanonádu“ proti možnému zapojení ČT do registru smluv, ve prospěch ČT lobbval vlivný sociálně demokratický poslanec Birke, ČT se tak podařilo vyjednat si výjimku ze zveřejňování smluv v registru
- ČT vybírá od každého 135 korun, ale nepodléhá NKÚ a nezveřejňuje data v registru smluv, kde musí publikovat všechny firmy, co nakládají s penězi daňových poplatníků
- ČT má k dispozici téměř tolik prostředků jako ministerstvo zdravotnictví, podobný rozpočet jako ministerstvo zahraničí, přičemž všechna ministerstva může kontrolovat NKÚ, veřejnoprávní média jsou „v klidu“
- Veřejnoprávní televize je „pohrobek socialismu“, výčet majetku v katastru nemovitostí zabírá 192 stránek, nově přitom může prodat a zpět pronajmout „nepotřebné“ nemovitosti
- Průměrný plat v ČT je o 10,5 tisíce Kč vyšší než průměrný plat v ČR, za mzdy ČT utratí téměř 2 miliardy Kč
- P. Dvořák si vybudoval „stát ve státě“

Argumentaci Jaromíra Soukupa lze shrnout jeho výrokem v závěru pořadu:

„Podívejte se ještě jednou na výpis z účtu a zkontrolujte si, zda odvádíte do tohoto temného království oněch 135 korun, což dá tedy dohromady 7 miliard ročně, jak vám to nařizuje stát. Za rok tak zaplatíte 1620 korun, za které byste si mohli koupit knížky nebo něco, co by vám udělalo radost. Hrozné však je, že nikdo, opravdu nikdo, neřeší, co se tam s těmi penězi děje. Pokud si myslíte, že Rada České televize nebo poslanci na podobnou hloubkovou kontrolu čas, prostředky nebo kapacity, tak prostě nemají. Nebudou se tomu nikdy věnovat. A nezapomeňme to, že politici se České televize bojí. A politici, poslanci a členové Rady České televize jsou vysíláni politiky, protože tomu nerozumí, myslím ti politici a členové Rady, a protože se budou bát zpravodajství této stanice. Já to znova opakuji. A rád bych vám připomenul, že i jedna

z největších světových firem, pojišťovna Enron, který nedávno zkrachoval, měl také dlouho všechny výroční zprávy v cajku. Pak se ale ukázalo, že nic nebylo tak čisté, jak na oko vypadalo.“

Rozbor:

Téma uvedl moderátor jako ošemetné: „*Nyní panuje taková atmosféra, že když člověk proti ní [proti České televizi] něco řekne, hned se z něj stane třídní nepřítel.*“ Toto východisko je zcela subjektivní. Aniž by bylo třeba oponovat s tvrzením, že kritikové ČT bývají kritizováni, je nesporným faktem, že Česká televize je předmětem veřejného kritizování různého rázu v daleko větším rozsahu než jiná média, a společenská atmosféra jistě má v této souvislosti i jiné a významnější komponenty než ten, který si rétoricky vybral moderátor k uvedení tématu pořadu. Po oznámení tématu moderátor uvedl, že politici se ČT bojí, protože ji sleduje mnoho lidí a může je zvat či nezvat do svých pořadů, a že ji má kontrolovat podivná Rada ČT volená politiky, k čemuž dodal (2:14): „*V Radě České televize, která má kontrolovat mimo jiné to hospodaření a to, jak plní zákon o České televizi její management, sedí takoví podivní lidé volení těmi politiky, jako je třeba pan Zdeněk Šarapatka, který je ztělesněním neuvěřitelného politruka, který nevidí doleva ani doprava, a když je agresivnější a agresivnější a agresivnější, tak je spokojenější, spokojenější a spokojenější.*“ Subjektivitu v tomto uvedení tématu pořadu nelze přehlédnout. Obecně formulované tvrzení, že se politici ČT bojí, nestojí na žádných argumentech, které by mohly být vztahovány specificky k České televizi. Politici patrně obecně mohou mít obavy, že jim média mohou věnovat malý prostor, ale v čem by mělo být postavení ČT v tomto ohledu specifické, moderátor nijak argumentačně nedoložil, a jeho sdělení působí opět jako čistě rétorická figura. Mechanismus volby Rady ČT je zakotven v zákoně, je odvozen od zastupitelské formy demokracie, a jediný konkrétní příklad osoby, který moderátor uvedl k dokumentování proklamované podivnosti složení Rady ČT, byl bez věcné argumentace a zmatečný, protože moderátor zaměnil člena Rady ČT Zdeňka Šarapatku a nedávného poslance Milana Šarapatku, jehož portrét na kameru prezentoval. Příklady subjektivních prvků v obsahu pořadu může být více, zde jsme se zaměřili na ty, které se objevily už na jeho začátku. Pokud by divák při vytváření svého názoru na téma pořadu přijal za svůj názor k tématu pořadu to, co zaznělo v jeho rétorickém uvedení, získal by k němu apriorní vztah bez věcné argumentační opory. Téma hospodaření České televize je jistě pro publicistiku legitimní, ale ve způsobu jeho uchopení v posuzovaném pořadu byly nesporné subjektivní prvky a nepřesnosti.

Dalším příkladem subjektivních vyjádření a nepřesností může být, jak při rekapitulaci celkových příjmů ČT moderátor hovořil o jejích příjmech z reklamy (14:47): „*Sedmdesát dva milionů korun je tedy reklama. No oni ji podle zákona mohou vysílat pouze u sportovních přenosů, takže tam tomu v pohodě říkají tedy reklama.*“ K tomu je třeba poznamenat, že není pravda, že ČT může vysílat reklamu pouze u sportovních přenosů. Česká televize může reklamu v regulovaných mezích vysílat na programech ČT2 a ČT4 (tj. dnešní ČT sport), a kromě toho na ostatních programech v přímém spojení s vysíláním kulturní či sportovní události. Jiné formy obchodních sdělení, tj. označení sponzora a umístění produktu, nejsou ve vysílání České televize regulovány odlišně od ostatních televizí.

Objektivní význam při kritice ČT mělo srovnání fungování britské BBC s Českou televizí. Tato pasáž byla pro argumentaci moderátora přínosná. Naopak problematické bylo jeho mechanické srovnávání ČT a českých komerčních televizí na základě takových globálních ukazatelů, jako je celkový rozpočet, počet vysílaných programů nebo počet zaměstnanců, což jsou při rozdílnosti poslání a cílů veřejnoprávní televize a komerčních televizí vyjádřených v zákonné regulaci příliš hrubá kritéria neschopná vystihnout podstatné věci. Bez poněkud analytičtějšího pohledu do struktury nákladů a vzniklých výstupů má srovnání celkových údajů o rozpočtu, počtu programů a zaměstnanců nulovou výpovědní hodnotu, ale moderátor tyto zcela povšechné údaje prezentoval jako dokumentaci nepřiměřenosti na straně České televize. Zavádějící bylo přepočítávání rozpočtu ČT na zvýšení důchodů nebo platů zaměstnanců v resortu školství, byť to moderátor použil jen k dodání důrazu požadavku na kontrolu hospodaření ČT.

V některých pasážích moderátor prakticky polemizoval s právní úpravou v oblasti médií. Upozornil například na disproporci na mediálním trhu (35:58): „Zkrátka na mediálním trhu je jedna velká disproporce. Na jedné straně komerční stanice, které si musí na svůj provoz vydělat, a na druhé straně veřejnoprávní televize, která má na stejný program zajištěné financování z koncesionářských poplatků.“ Uvedl pak paralelu mezi dvěma pekárny, z nichž jedna musí na všechny suroviny a mzdy vydělat, a vedle ní je pekárna, která tyto starosti nemá. K tomu je třeba poznamenat, že zdroje financování České televize i provozovatelů vysílání na základě licencí vyplývají z mediální legislativy. Jistě to nějak ovlivňuje situaci na mediálním trhu, ale není to nic, za co by v principu mohla Česká televize, a je to faktor, se kterým mohou a musejí ostatní provozovatelé od počátku počítat. Česká televize nerozhoduje o tom, jaké druhy příjmů jí stanoví zákon.

Přínosná pro kritiku ČT mohla být pasáž, ve které moderátor hovořil o specifičnosti úkolů veřejnoprávních médií (37:10): „Úkolem veřejnoprávních médií by mělo dnes být vykrývat věci, které se komerčním stanicím nevyplatí, a nikdy je nebudou moci dělat - natáčení dokumentů, podpora nezávislého filmu, podpora studentů filmových fakult, vysílání vzdělávacích pořadů, filmů pro pamětníky, pořadů pro děti, anebo třeba to, o co se snaží v poslední době tak moc Evropská unie a co by mohlo být dobrou zprávou pro české sportovní fanoušky. Mezi onen odlišný mediální obsah by měly patřit i mezinárodní sportovní přenosy.“ Moderátor konkretizoval svou kritiku jen v oblasti sportovního vysílání – připomenutím propásnutí vítězné jízdy Ester Ledecké na lyžích na OH v Pchjongčchangu a výčtem významných dlouhodobých soutěží a jednorázových sportovních událostí, které ČT nevysílá nebo je vysílá v podstatně omezené míře. V oblasti sportovního vysílání byla moderátorova kritika argumentovaná a přesvědčivá, ale není jasné, nakolik mělo význam jeho obecné volání po vykrývání dalších programových typů veřejnoprávními médii – jestli je ČT snad také opomíjí, nebo nikoliv. Argumentace chyběla, zůstalo jen u volného zmínění dalších programových typů vedle argumentovaně zkritizovaného sportovního vysílání. Moderátor pasáž uzavřel takto (40:39): „Osobně bych spíše řekl, že problém je v něčem úplně jiném. Hovoříme o České televizi. Na mezinárodní úrovni, s majiteli těch práv, se totiž daleko hůře pracuje jaksi s provizemi a všimným za zprostředkování obchodu, pro případ žaloby České televize, toto je obecné konstatování. Prosím, nevztahujte si to na sebe.“ Jde o příklad několika podobných spekulativních výpadů v pořadu. Z hlediska pravomoci Rady není podstatné, jestli se tím může cítit být dotčena Česká televize, ale jestli není porušena povinnost provozovatele vysílání vůči divákům poskytovat objektivní a vyvážené informace. Zařazení takového vyjádření z pozice respondenta, který vysloví svůj názor, by nebylo problémem, ale takovéto vyjádření z pozice jediného mluvčího v publicistickém pořadu na dané téma problém může být, pokud není prezentován také jiný pohled.

Další pasáž byla věnována kritice vyrovnaného rozpočtu ČT za mnoho let. Moderátor přesvědčivě doložil, že vyrovnaného rozpočtu je dosahováno díky využití prostředků z Fondu televizních poplatků, které tam byly naakumulovány v minulosti, zatímco bez jejich zapojení by byl rozpočet ČT ztrátový. To, že nejde jen o bezproblémové využití zdrojů z minulosti, se pokusil doložit údaji o vývoji stavu peněžních prostředků ČT, o vývoji dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku ČT a o vývoji výše odpisů a výše nových investic. V rovině globalizovaných údajů byla moderátorova kritika argumentovaná, avšak chyběla jakákoliv investigace toho, proč reálně byly prostředky z Fondu televizních poplatků Českou televizí čerpány. Poznatkem prezentovaným divákům tak prakticky bylo, že není známo, proč Česká televize hospodařila tak, jak hospodařila. Kritika na úrovni globálních údajů tak vyznívala do značné míry do prázdna a divák neměl použitelnou sumu informací pro svobodné vytvoření vlastního názoru, nanejvýš měl k dispozici omezenou sadu globalizovaných informací o hospodaření ČT schopnou vyvolat jeho pochybnosti.

Následující pasáž věnoval moderátor prezentaci nákladů na výrobu jedné hodiny programu různého typu v ČT a externích nákladů. Pasáž měla podobné pojetí jako ta předchozí – moderátor prezentoval údaje, nad nimiž se pozastavil, ale věcná argumentace, proč je taková výše nákladů problém, chyběla. Divák

nedostal informace, na základě kterých by si byl schopen svobodně vytvořit vlastní názor, nabídnut mu byl hotový názor moderátora.

V následující pasáži se moderátor souvisleji věnoval své několikrát v průběhu pořadu vyslovené myšlence, že hospodaření ČT je téměř nekontrolovatelné z ekonomického pohledu (1:14:15): „Česká televize i Český rozhlas jsou vyjmuty z kompetence Nejvyššího kontrolního úřadu... takže sice stejně jako jiné státní instituce pobírají peníze od nás všech, nikdo nekontroluje účelnost toho, jak s nimi nakládají – hovoříme o České televizi a Českém rozhlasu – nikdo, kromě jejich rad, které samozřejmě jmenují politici, kteří se jich bojí a nemají vůbec žádný zájem na tom, aby Českou televizi nějak týrali, nebo Český rozhlas, oni mají zájem na tom, aby s nimi samozřejmě dobře vycházeli. To znamená, jediným, kdo může kontrolovat hospodaření této instituce je ta Rada České televize, která má ze zákona hlídat nejen obsah vysílání, ale i její finance.“ Veřejná kontrola ČT a ČRo včetně jejich hospodaření prostřednictvím Rady ČT, respektive Rady ČRo, je zakotvena v mediální legislativě. Doložení špatného fungování této veřejné kontroly moderátor odbyl svým tvrzením, že je jmenují politici, kteří se jich bojí atd., ale toto tvrzení nepodpořil žádnou věcnou argumentací. I pokud by to bylo tak, jak to vyjádřil moderátor, povinností provozovatele vysílání je poskytnout divákovi takové objektivní a vyvážené informace, aby byl schopen si na jejich základě svobodně vytvořit vlastní názor, ať již stejný či různý od redakčního. Skutečností je, že způsob veřejné kontroly ČT a ČRo je zakotven v legislativě. Navrhování možnosti, aby namísto této formy veřejné kontroly bylo hospodaření ČT a ČRo kontrolováno Nejvyšším kontrolním úřadem, je polemikou s platnou legislativou, a tedy určitým politickým názorem. Obecně není problém ve vysílání politické názory prezentovat, ale pokud jsou prezentovány, musí provozovatel vysílání dbát své povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace. Měl by být tedy prezentován i oponentní názor.

V další pasáži se moderátor zaměřil na průhlednost smluv uzavíraných Českou televizí. Poukázal na to, že Česká televize nezveřejňuje data v Registru smluv, kde jinak musí publikovat všechny firmy, které nakládají s penězi daňových poplatníků. Při argumentování na toto téma se zaměřil na označení osob, které byly aktivní při prosazování toho, že ČT nezveřejňuje smlouvy v Registru smluv, ale méně na věcnou argumentaci. Argument, že televizní poplatek je daní svého druhu, je nepřesný. Daň je skutečně plošný poplatek, zatímco placení televizního poplatku je vázáno na držení televizního přijímače. Celá obec daňových poplatníků a množina držitelů televizorů nejsou totožné skupiny a argumentace pro zahrnutí ČT mezi ty, kdo jsou povinni zveřejňovat smlouvy v Registru smluv, přirovnáním televizního poplatku k dani je nedostatečná k tomu, aby si divák mohl na jejím základě svobodně vytvořit názor korelující s realitou. Jde opět o polemiku s platnou právní úpravou, a tedy o politický názor svého druhu, jehož prezentace ve vysílání si žádá, aby byl dán prostor také oponentnímu názoru. V závěru pasáže věnované průhlednosti smluv České televize zmínil moderátor smlouvy na nákup pořadů ze zahraničí. Hovořil jen v rovině náznaků, konkrétní kritiku a věcnou argumentaci bezprostředně neuvedl, jen slíbil, že se TV Barrandov bude tomuto tématu někdy příště věnovat.

Samostatnou pozornost pak věnoval moderátor nadaci Člověk v tísni, jejímž zřizovatelem je Česká televize (1:36:04): „...Pod Českou televizi spadá také nadace Člověk v tísni... na první pohled je to moc hezká aktivita od veřejnoprávní stanice, ale na druhou stranu je to tak celé trochu chucpe. Tato nadace, která jen od státu na svoji činnost inkasuje téměř 147 milionů korun, totiž využívá takto výhody, které žádná jiná podobná nadace nemá. Je to přímý přístup do médií a nadstandardní možnosti využívání reklamy, propagace, redakcí a tak dále. Bonus, který by si každá nadace a dobročinná firma přála... A já vím, že to není proti dikci zákona, ale je to přece tak nějak logické, že veřejnoprávní televize má především vysílat, a ne dělat dobro.“ Svou kritiku moderátor odvodil od toho, že nadace spadá pod Českou televizi. Bez věcné argumentace položil rovnítko mezi ČT a nadací Člověk v tísni, její činnost automaticky považoval za aktivitu České televize. Namísto věcných argumentů použil svá nijak nedoložená tvrzení o využívání výhod přístupu do vysílání, k reklamě, k využívání redakcí atd. V pasáži tak chyběla věcná argumentace, která by divákům umožňovala posoudit názor moderátora. Není problém prezentovat ve vysílání něčí názor, ale

je problém, když provozovatel vysílání neposkytne divákovi věcné argumenty, které mu umožní svobodně vytvoření vlastního názoru, a názor oponentní.

V závěru pořadu moderátor provedl shrnutí jeho obsahu stylem, který dobře dokumentuje jeho celkové pojetí, a proto ho zde citujeme vcelku (1:38:09): „Skutečný průšvih je v tom, že zde existuje instituce s větším rozpočtem, než má kdejaké ministerstvo, a nikdo nekontroluje její hospodaření. Ředitel této stanice Petr Dvořák umně využívá vlivu, který mu Česká televize poskytuje, a vybudoval si doslova stát ve státě. Redakce zpravodajství mu přitom v té jeho hře slouží jen jako účinný obranný štít, kterého se politici bojí. Jak si jinak vysvětlit, že nemusí zveřejňovat smlouvy, nikdo ho nekontroluje a tak dále. A pokud náhodou stát přijal zákon, který by mu to nakázal, zveřejňovat smlouvy, no tak si rychle prolobboval novelu toho zákona, která mu to jaksi odpustila, a nebo ti poslanci jaksi si udělali sami od sebe a pan Dvořák to od nich nechtěl, nevím, no, udělejte si obrázek sami. Podívejte se ještě jednou na výpis z účtu a zkontrolujte si, zda odvádíte do tohoto temného království oněch 135 korun, což dá tedy dohromady 7 miliard ročně, jak vám to nařizuje stát. Za rok tak zaplatíte 1620 korun, za které byste si mohli koupit knížky nebo něco, co by vám udělalo radost. Hrozné však je, že nikdo, opravdu nikdo neřeší, co se tam s těmi penězi děje. Pokud si myslíte, že Rada České televize nebo poslanci mají na podobnou hloubkovou kontrolu čas, prostředky nebo kapacity, tak prostě nemají. Nebudou se tomu nikdy věnovat. A nezapomeňme to, že politici se České televize bojí, a politici, poslanci, a členové Rady České televize jsou vysláni politiky, protože tomu nerozumí, myslím tím politici a členové rady, a protože se budou bát zpravodajství této stanice, já to znova opakuji, a rád bych vám připomenul, že i jedna z největších světových firem, pojišťovana Enron, který nedávno zkrachoval, měl také dlouho všechny výroční zprávy v cajku. Pak se ale ukázalo, že nic nebylo tak čisté, jak naoko vypadalo.“ V tomto shrnutí je zformulován názor na dané téma podpořený řadou tvrzení a spekulací, ale obsahuje jen minimální skutečně věcnou a relevantní argumentaci, a obsahuje také zavádějící argumenty. Je jistě pravda, že ČT má velký rozpočet, což už samo o sobě volá po veřejné kontrole, ale není pravda, že ho nikdo nekontroluje – ze zákona její hospodaření kontroluje Rada ČT. Její roli moderátor odbývá bez věcné argumentace tvrzením, že politici ani jimi vyslaní členové Rady ČT hospodaření ČT nerozumějí, nemají na to čas, prostředky nebo kapacity. O skutečném způsobu a výsledcích kontroly hospodaření ČT není v tomto závěru, ani v celém pořadu ani slovo. Pořad moderátor uzavřel příslibem vysílání dalších vydání pořadu věnovaných České televizi: „Já vám slibuji, že České televizi se budu v Kauzách Jaromíra Soukupa věnovat i dál. Rozkryjeme v jednom z dalších dílů, a bude jich více, další finanční toky, a budete překvapeni, stejně jako já. Budeme se věnovat výrobě, nákupu pořadů, platům, nemovitostem, cestovní kanceláři Česká televize a spousty dalších věcí.“

Obsah pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na téma hospodaření České televize tvořil převážně formulovaný názor jediného účinkujícího na dané téma. Prostor pro vyjádření názoru byl v pořadu o čisté délce kolem 1:20 hodiny značný. V pořadu nebyl dán prostor žádnému oponentnímu názoru. Jediný účinkující většinou argumentoval svými tvrzeními a spekulacemi bez použití věcných argumentů, jako například tím, že politici se České televize bojí, protože ji sleduje mnoho lidí a může je zvát či nezvat do svých pořadů, že tito politici volí Radu ČT, která by měla Českou televizi kontrolovat, a že jak politici, tak Rada ČT hospodaření ČT nerozumějí a jeho skutečné kontrole se nevěnují. Tento způsob argumentace neumožňoval divákům svobodně si vytvořit na věc vlastní názor na základě objektivních a vyvážených informací. Pokud se v pořadu vyskytla věcná argumentace, byla převážně obecná do té míry, že neposkytovala divákům takovou sumu relevantních informací, která by mohla být základem pro svobodné vytvoření vlastního názoru diváků korespondujícího s realitou.

Rada tedy dospěla k závěru, že odvysíláním pořadu mohlo být porušeno ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb.

S ohledem na uvedené rozhodla Rada na svém 6. zasedání konaném dne 20. března 2018 zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha, PSČ 15200, řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se mohl dopustit odvysíláním pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na téma hospodaření ČT dne 28. února 2018 od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť v pořadu byl na značné ploše prezentován výhradně názor jediného účinkujícího na téma pořadu, aniž by byl dán prostor pro oponentní názor. Neposkytl tedy objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

Oznámení o zahájení řízení o přestupku bylo provozovateli doručeno dne 12. dubna 2018 a tímto dnem bylo zahájeno řízení o přestupku. Rada stanovila obviněnému provozovateli lhůtu 30 dní pro písemné vyjádření.

b) Vyjádření obviněného provozovatele:

Dne 14. května 2018 bylo Radě doručeno vyjádření obviněného provozovatele, kde uvedl následující:

Rada dle obviněného nesprávně posoudila ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., neboť to, na rozdíl od ustanovení § 31 odst. 3, hovoří o obecné povinnosti provozovatele, a neváže se ke konkrétnímu pořadu, ale k vysílanému programu jako celku (viz například rozsudek NSS ze dne 29. srpna 2007, č.j. 4 As 81/2006). Požadavku objektivitu a vyváženosti pro každý jednotlivý pořad dostat z podstaty různosti pořadů nelze a tento požadavek by měl být posuzován a vykládán vzhledem k programům. V rámci programu jako celku již provozovatel vysílání jednotlivé pořady může vybrat tak, aby byly objektivní a vyvážené a oddělit je od sebe tak, aby hodnotící komentáře byly sdělovány v rámci pořadů jiných, než od zpravodajství předávaného ve zpravodajských pořadech. V uvedeném případě se však Rada zabývala splněním ustanovení § 31 odst. 2 ve vztahu k jednomu pořadu a nesprávně tak aplikuje právní normu určenou programům. Porušení ustanovení § 31 odst. 2 tak na uvedený případ vůbec nedopadá, neboť se týká vysílání programů jako celku, nikoli jednotlivých pořadů.

Obviněný dále podotýká, že objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy, jejichž obsah a rozsah se může měnit, například v závislosti na čase a místě aplikace právního předpisu. Zákonodárce tak vytváří správním orgánům prostor, aby zhodnotil, zda konkrétní případ lze podřadit pod neurčitý právní pojem či nikoli. Při interpretaci neurčitého právního pojmu je tedy nutno nejprve objasnit neurčitý právní pojem a jeho rozsah, a poté hodnotit, zda skutečnosti konkrétního případu lze zařadit do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého právního pojmu. V uvedeném případě však jednání pod tento neurčitý právní pojem nepadá.

Účelem samotného pořadu je podrobit hospodaření provozovatele vysílání ze zákona veřejné kritice. Jednalo se o analýzu hospodaření ČT, jakožto tématu aktuálního a relevantního pro většinovou část populace. Cílem bylo nastínit divákům toto aktuální téma v jiném světle, než jako jsou na to z ostatních médií diváci zvyklí, a tím přispět k pestrosti způsobu prezentace aktuálních otázek a podpořit kritické myšlení diváků. Pořad aktivně vyvažuje objektivitu a podporuje kritické myšlení. Moderátor způsobem prezentace probíraného tématu podněcuje diváky k tomu, aby si vytvořili názory i mimo hlavní názorové proudy, které jsou v médiích většinově prezentovány jako obecné pravdy. Moderátor klade důraz na schopnost diváků prověřovat informace prezentované jednoznačným způsobem a na kritické myšlení diváků, které je zásadním prvkem objektivitu a vyváženosti.

Obsah pořadu, včetně všech v něm uvedených tvrzení, byl výsledkem důkladné a komplexní analytické práce pracovníků provozovatele, kteří vyhledávají relevantní údaje a souvislosti, které analyzují a dále zpracovávají pro účely pořadu. Tvrzení obsažená v pořadu jsou podložena čísly, která jsou pravdivá, a

grafy znázorňujícími poměry jednotlivých údajů tam, kde je to pro lepší porozumění diváků vhodné. Moderátor užívá průměrů nikoli za účelem zavádějícím, nýbrž za účelem ilustrativním. Lze předpokládat, že pro běžného diváka představuje rozpočet ČT (7 miliard Kč) zcela nepředstavitelnou částku, a z toho důvodu používá moderátor vhodných průměrů, například když přepočítává, že by za tyto prostředky mohlo dojít k plošnému zvýšení důchodů o 4 000 Kč ročně atd. Pokud se v pořadu jednalo o informaci, která nemohla mít podložení v dostupných číslech, ale mohla z nich vyplývat, byla taková informace uvedena v hypotetické rovině.

Obviněný zdůrazňuje, že moderátor ihned v úvodu pořadu uvádí, že není pro zrušení veřejnoprávních médií. Podrobuje však jejich fungování, transparentnost a ekonomickou efektivitu kritice, a to včetně otázky úkolů, které mají veřejnoprávní média plnit. Moderátor zároveň uvádí, že věří, že v ČT pracují slušní a poctiví lidé. Uvádí, že se nebude věnovat novinářům ČT, kteří mají pohled jiný, neboť mnohost pohledů respektuje. Říká divákům, že mají právo vybrat si své médium a ctí svobodu médií. Financování veřejnoprávních médií je však otázka, která nemá se svobodou slova nic společného.

Obviněný zmiňuje nález Ústavního soudu ze dne 30. ledna 2018, č.j. I.ÚS 4035/14, který uvádí, že kritika veřejných záležitostí vykonávaných veřejnými osobami je přípustná, a tedy i kritika hospodaření ČT a kritika způsobu, jakým ČT její generální ředitel řídí, je taktéž ústavně přípustná. Taková kritika je navíc přípustná a žádoucí a jakékoli veřejnoprávní médium s ní musí počítat. Společenská realita, včetně úlohy a poslání veřejných médií, která byla zřízena jednotlivými právními předpisy, se v čase mění. Je tak zcela pochopitelné a očekávatelné, že taková mediální legislativa bude v průběhu času podrobena kritice ze strany veřejnosti, a to v konkurenčních médiích. Účelem pořadu je otevírat společensky nepopulární témata a nastiňovat i možnosti, které nejsou obecně přijímané. Jak uvádí moderátor, je pravdou, že pokud někdo proti ČT vystupuje, stane se z něj třídní nepřítel a je ve veřejném prostoru atakován. Tím však nemůže být ovlivněna možnost a nutnost podrobovat ČT veřejné a podložené kritice.

Obviněný nevidí jediného důvodu, pro který by nemělo být možné porovnávat fungování ČT a soukromých televizí co do rozpočtu, počtu programů, budov a zaměstnanců. Je pochopitelné, že veřejnoprávní médium je srovnáváno s konkurenčními médii, a to i přes to, že podmínky fungování nejsou a nemohou být zcela totožné. ČT musí počítat s veřejným porovnáváním a veřejnou kritikou, a to zejména v případě, že zdrojem jejich příjmů jsou koncesionářské poplatky, aniž by podléhala kontrole NKÚ. Nastolení otázky veřejné kontroly je v tomto ohledu nezbytné. Pokud taková kontrola není efektivně vykonávána v soustavě příslušných orgánů, nezbyvá, než aby ji v praxi de facto vykonávali diváci či konkurenti, a to všemi možnými prostředky.

Rada sama v Oznámení na mnoha místech označuje kritiku ze strany obviněného za přínosnou, přesvědčivou a objektivní. U některých částí pořadu však vytýká nedostatečnou hloubkovou a věcnou argumentaci předkládaných údajů či tvrzení a jejich důvodů či nedostatek „jakékoli investigace“. Obviněný nepopírá, že každou jednotlivou informaci, která v pořadu zazněla, by vždy bylo možno probrat ještě do většího detailu a hloubky a bylo by možno předložit divákům nicneříkající čísla, detailní statistiky a informace. Takové informování by však nemělo na významu a zcela přesahuje možnosti a formát pořadu. Obviněnému nelze vytýkat, že u některých bodů se zastavil a více předkládané informace argumentoval a další již jen příkladmo zmínil. V případě Fondu televizních poplatků je zjevné, že nelze požadovat, aby obviněný pátral po tom, jak ČT fond použila. Obviněný však v pořadu dostatečným způsobem vysvětlil roli tohoto fondu, který sloužil k úpravě rozpočtu ČT na nulový výsledek, a přepočítal hospodaření ČT na stav bez tohoto fondu tak, aby divákům demonstroval ekonomický vývoj v ČT. Požadavky Rady jsou tak ve vztahu k obviněnému nepřiměřené a Rada zcela opomíjí, že obviněný již předloženými údaji a argumenty dostatečně naplnil standard nezbytný pro to, aby byl pořad dostatečně objektivní a diváci si na jeho základě mohli utvořit kritický názor. Doplnování dalších detailů by již bylo vzhledem ke sdělovanému tématu a přesvědčivosti pořadu bez významu. Pokud by měla být splněna míra detailu požadovaná Radou, musely

by být informace o diskutovaném tématu předloženy ve formě rozsáhlého písemného stanoviska, nikoli televizního pořadu.

Obviněný odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu s tím, že účelem publicistických pořadů je probírat společensky aktuální témata a přinášet k nim co nejvíce názorů a mají být posuzovány jinak než pořady zpravodajské.

Obviněný se domnívá, že Rada vystupuje v Oznámení zaujatě a staví se do role obhájce České televize; Rada se zastává ČT takovým způsobem, kdy lze pochybovat o funkci Rady jakožto nestranného a nezaujatého správního orgánu. Rada dle obviněného na obhajobu ČT předkládá své subjektivní a ničím nepodložené názory, aniž by to bylo jejím úkolem.

Rada v Oznámení na obhajobu ČT opakovaně odkazuje na mediální legislativu, ze které některé otázky fungování ČT vyplývají. To ale neznamená, že otázky, které jsou řešeny mediální legislativou, jsou řešeny správně, nebo že by nemohly být podrobovány veřejné kritice. Obviněný je přesvědčen, že nedostatečné hospodaření nemůže být řešeno odkazem na mediální legislativu a již vůbec ne odkazem Rady, která se staví do role obhájce veřejnoprávního média.

Obviněný dále uvádí, že má právo vysílat programy svobodně a nezávisle a že postihování pořadu podle ustanovení § 31 zákona č. 231/2001 Sb., by představovalo nepřijatelný zásah do ústavně zaručené svobody projevu.

Závěrem obviněný shrnuje, že účelem pořadu je otevřít veřejnou diskusi nad tématem hospodaření ČT a konfrontovat dostupné údaje týkající se fungování ČT s aktuální situací na mediálním trhu. Veřejnoprávní média by měla být posuzována s ohledem na aktuální společenský vývoj, jejich role se v čase může měnit. Za tímto účelem předložil obviněný řadu podložených argumentů, které v komplexnosti umožňují, aby diváci pořadu o roli ČT kriticky přemýšleli a utvořili si na problematiku vlastní názor. Není rolí správního orgánu pouštět se do subjektivní angažované polemiky v obhajobě ČT, když nedošlo k porušení zákona o vysílání.

c) Další postup v rámci řízení:

Rada na svém 11. zasedání konaném dne 26. června 2018 provedla důkaz zhlédnutím záznamu pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa odvysílaného dne 28. února 2018 v čase od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov.

Dne 9. července 2018 bylo obviněnému doručeno Oznámení o doplnění spisu a ukončení dokazování a byla mu stanovena lhůta 20 dní pro vyjádření.

d) Doplnění vyjádření obviněného:

Dne 27. července 2018 bylo Radě doručeno vyjádření obviněného k Oznámení o doplnění spisu, kde uvedl následující:

Obviněný za účelem dosažení co nejvyšší objektivity pořadu vycházel z veřejně přístupného návrhu rozpočtu České televize pro rok 2018 a z oficiálních výročních zpráv hospodaření ČT. Zdroje údajů obsažených v jednotlivých tvrzeních jsou tak veřejně dostupné a každý si může jejich obsah prověřit, což ostatně učinil i obviněný, když si vyhotovil přehled účetních závěrek ČT za roky 2012-2016. Obviněný tyto podklady zasílá Radě v příloze. Při práci s veřejně dostupnými údaji potom obviněný postupoval tak, aby mohl divákům pořad popsat konkrétní aspekty fungování hospodaření ČT transparentním a zároveň co

nejsrozumitelnějším způsobem, neboť průměrný divák není odborníkem na daně a účetnictví a jednotlivé účetní kategorie a další pojmy hospodaření veřejnoprávních institucí logicky nezná.

V rámci pořadu bylo uvedeno, že „ČT bude letos hospodařit s 6,97 mld. Kč“. Tato skutečnost vyplývá z veřejně přístupného návrhu rozpočtu ČT na rok 2018, přičemž pod pojmem „hospodaří“ obviněný uváděl právě celkové plánované výnosy ČT za rok 2018. Účetní pojem „výnos“ není divákům známý a srozumitelný tak, jako pojem „hospodaří“. Tento údaj je dostupný na straně 4 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Při tvrzení, že ČT vybere na poplatcích 6 mld. Kč, obviněný vycházel z veřejně dostupného návrhu rozpočtu ČT pro rok 2018, podle něhož bude příjem z televizních poplatků v tomto roce 5 660 mil. Kč, přičemž zaokrouhlil čísla na miliardy nahoru. Tento údaj je dostupný na straně 4 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Obviněný dále v pořadu uvedl, že ČT má z prodeje licenčních práv za rok 80 milionů Kč. Tento údaj taktéž vycházel z veřejně dostupného návrhu rozpočtu ČT na rok 2018, přičemž obviněný tímto uvedl hodnotu prodeje práv pro rok 2018 ve výši 82 mil. Kč. Tento údaj je dostupný na straně 11 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Zásadní informaci obviněný divákům přinesl také tvrzením, že ČT od roku 2004 do roku 2016 pokaždé pracuje s vyrovnaným rozpočtem. To znamená, že na konci roku vždy uzavírá své hospodaření s nulou. Při vyhodnocování těchto údajů vycházel obviněný z veřejně přístupných výročních zpráv o hospodaření ČT, která dosáhla za poslední roky výsledku hospodaření v nulové výši. Tuto informaci se obviněný snažil divákům přiblížit pojmem „hospodaření s nulou“ tak, aby byla pro diváky představitelnější. Uvedené informace jsou taktéž přístupné ve výročních zprávách ČT.

Dalším podstatným zjištěním obviněného je skutečnost, že stav peněžních prostředků ČT od konce září 2011, kdy se ujal Petr Dvořák své funkce, klesl o dvě miliardy Kč. Podle rozpočtu schváleného na letošní rok vlastně o 2,2 mld. A to vše při vyrovnaném hospodaření. I při této analýze vycházel obviněný z výročních zpráv ČT. Obviněný se tuto informaci snažil divákům přiblížit pojmem „vyrovnané hospodaření“, aby byla pro diváky srozumitelnější. Tyto informace jsou také zřetelné z přiložené analýzy účetních závěrek ČT za roky 2012-2016.

V pořadu také zaznělo, že od roku 2012 je pak patrné rozvíření nůžek mezi odpisy a investicemi ČT. Tento jev je dán tím, že se opakovaně nedaří naplňovat roční plán investičních výdajů, takže dochází průběžně ke snižování hodnoty této instituce. V tomto ohledu se obviněný snažil divákům přiblížit ekonomickou analýzu, podle které by výše investic za dané období měly pokrývat alespoň výši odpisů majetku, aby se zabezpečila reprodukce majetku.

Obviněný v pořadu taktéž uvedl, že podle posledních dostupných údajů za rok 2016 víme, že průměrné přímé náklady na výrobu jedné hodiny zpravodajství v ČT stojí 55 tisíc Kč. Hodina seriálu stojí 5,5 mil. Kč v přímých nákladech. Hodina v kapitole dramatika a filmy stála 6,9 mil. Kč, zatímco hodina pohádky se v přímých nákladech vyšplhala na 9,16 milionu Kč. Tyto údaje vyplývají z veřejně dostupné výroční zprávy o hospodaření ČT za rok 2016 (viz strana 48).

Obviněný uvádí, že účelem pořadu bylo podrobit hospodaření provozovatele vysílání ze zákona veřejné kritice. Pořad aktivně vyvažuje objektivitu a podporuje kritické myšlení a klade důraz na schopnost prověřovat informace jednoznačným způsobem a na kritické myšlení diváků, které je zásadním prvkem objektivitu a vyváženosti. Obviněný proto překládá Radě jednotlivé veřejně dostupné podklady, aby se i správní orgán mohl o tvrzených skutečnostech přesvědčit. Tvrzení obsažená v pořadu jsou podložena čísly, která jsou pravdivá a grafy znázorňujícími poměry jednotlivých údajů tam, kde je to pro porozumění diváků vhodné. Moderátor užívá příměrů za účelem ilustrativním.

Samotným projednáním věci se Rada zabývala na svém 13. zasedání konaném dne 14. srpna 2018 a po zvážení všech podkladů pro rozhodnutí dospěla k následujícím závěrům:

Dle ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.

Obviněný nesprávně vykládá ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. Dané ustanovení hovoří o povinnosti provozovatele vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, přičemž zároveň názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru. Jedná se o obecnou povinnost vztahující se jak k jednotlivým částem vysílání (pořadům, reportážím apod.), tak i k celku vysílaného programu. Nelze přijmout argumentaci obviněného, že požadavku objektivity a vyváženosti nelze dosáhnout pro každý jednotlivý pořad a že požadavek dle ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. je nutno vykládat ke všem programům provozovatele. Není možné se domnívat, že pokud provozovatel příkladmo v pořadu Kauzy JS poskytne jednostranné, neobjektivní, předpojaté informace a v jiném pořadu týkajícím se zcela jiného tématu poskytne informace objektivní, pak že tím v souhrnu naplní požadavky dané ustanovením § 31 odst. 2. To je výklad zcela absurdní.

Rada souhlasí s obviněným, že objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy, jejichž obsah a rozsah se může měnit v závislosti na čase a místě aplikace právního předpisu a že zákonodárce vytváří správnímu orgánu prostor, aby zhodnotil, zda konkrétní případ lze podřadit pod takový neurčitý právní pojem. Rada pojmy objektivita a vyváženost jasně definovala již v samotném odůvodnění zahájení řízení o přestupku, když uvedla:

Při právní kvalifikaci věci je Rada vedena mimo jiné názorem Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozsudku ve věci č. j. 3 As 6/2010 uvedl: *Dle odborné literatury lze pak zásadou objektivit rozumět znak zpravodajství, „které se pokouší věcně, nestranně a nemanipulativně oddělit zprávu od komentáře“. Ústřední charakteristikou takového postupu je „zásadní ověřování pravdivosti výpovědi“. Zásada objektivit předpokládá referování bez emocí a používání neutrálních výrazů (Michael Kunczik: Základy masové komunikace, Karolinum, Praha, 1995, s. 111). Pojem objektivita tedy v sobě zahrnuje hned několik aspektů, z nichž za rozhodné považuje Nejvyšší správní soud správnost (či přesnost), tzn. že zpráva odpovídá skutečnosti, transparentnost, tj. že žurnalista uvádí své informační prameny, a věcnost, tj. že novináři do zprávy nevkládají svá vlastní hodnocení – blíže srov. Schulz/Reifová a kol.: Analýza obsahu mediálních sdělení; Karolinum; Praha; 2004; s. 52 a násl. Nevyvážeností je pak třeba rozumět skrytou formu stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných. Jinými slovy spočívá zásada vyváženosti v požadavku na „rovnoměrné zastoupení politických alternativ, co do rozsahu a úpravy zpravodajství“ (op. cit., s. 61).*

Pojmy objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy. Rada má však za to, že objektivita a vyváženost jsou pojmy běžně užívané a relativně snadno srozumitelné a jejich obsah lze považovat za obecně známý, nicméně Rada interpretuje pojem objektivní jako věcný, nestranný, nepředpojatý, neutrální, správný, úplný, přesný, předmětný, držící se faktů. Principy objektivit a vyváženosti tak zpravidla jsou fakticita a nestrannost, přičemž fakticity se dosahuje věcnou správností a relevancí (významností) a nestranností vyvážeností a neutralitou.

Co se týká samotného pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa, ten je samotným provozovatelem označen za publicistiku. Jeho cílem má být rozkrývání (nejen) politických aktuálních kauz. V anotaci pořadu

provozovatel deklaruje, že divákům „vysvětlí“ pozadí kauz a „srozumitelně“ jim „sdělí“, „kdo je darebák a kdo hrdina“.

Již samotná koncepce pořadu tedy počítá s tím, že provozovatel, a potažmo moderátor, znají pravdu, kterou posléze přehledně představí divákům. Netají se tak tím, že jsou v pořadu prezentovány předem zformulovaná stanoviska k rozebíraným případům. Tento přístup svědčí o poměrně černobílém a zjednodušujícím pohledu na společenskou a politickou realitu ze strany tvůrců pořadu.

Pořad formálně působí jako angažovaná (investigativní) publicistika, pracující ve veřejném zájmu. Angažovaná publicistika je legitimní a společensky žádoucí žánr, ale pouze za podmínky, že bude pořad zpracován v souladu se zákonem, tj. v souladu se zásadami objektivního a vyváženého informování.

Předmětné vydání pořadu je souvislou kritikou hospodaření České televize. Moderátor přináší množství tvrzení, kterými se snaží doložit, že Česká televize, jakožto veřejnoprávní instituce, nakládá s finančními prostředky nevhodně, případně se podílí i na různých nekalých praktikách a machinacích. Není v možnostech Rady ověřovat veškeré informace, se kterými moderátor v pořadu operoval. Obviněný ve svém vyjádření předložil poměrně rozsáhlou argumentaci, kde se zabývá jednotlivými tvrzeními moderátora a objasňuje, z jakých podkladů moderátor vycházel. Zde je možné konstatovat, že minimálně číselné údaje uváděné v pořadu vycházejí z objektivních zdrojů (veřejně dostupné výroční zprávy České televize, návrhy rozpočtu ČT a účetní závěrky), nicméně moderátor je interpretuje značně zkresleně.

Moderátor užívá silně zabarvených gest, výrazů a emotivních příměrů, s cílem ovlivnit diváky a plasticky vykreslit obraz údajně zavrženého jednání vedení České televize (např. výroky jako „v televizi je dost darebáků a podvodníků, kteří to dokáží s přehledem dorovnat“, „to je to, co spolyká bumbříček zvaný Česká televize“, prezentace ředitele Dvořáka jako „Otesánka“, příměry o tom, co jiného by si koncesionáři za zaplacené poplatky mohli zakoupit, bankovky rozházené po studiu apod.). Pořad tak působí jako součást kampaně proti České televizi, než jako pokus o věcné rozplétání kauz ve jménu veřejného zájmu. Obviněný ve svém vyjádření uvádí, že cílem pořadu bylo nastítnit divákům téma v jiném světle, než jak jsou zvyklí z jiných médií. Do dramaturgie pořadu nemíjí Rada nikterak zasahovat, nicméně je nutno říci, že i v tak osobitém pojetí publicistiky, jakým jsou Kauzy Jaromíra Soukupa, je nutno zachovat principy věcnosti, nestrannosti, nepředpojatosti. Není možné, aby publicistický pořad prezentoval jediný, vyhraněný názor jediného účinkujícího (moderátora), aby divákům byly poskytovány výhradně jednostranné informace, které jim neumožňují vytvořit si na věc svůj vlastní názor.

Jednou ze stěžejních zásad objektivního a vyváženého informování je praxe, kdy provozovatel v rámci pořadu diváky seznámí se stanovisky zastánců všech relevantních názorových proudů, resp. zájmových stran. K tomu v daném případě nedošlo. Pořad sestával pouze z monologu moderátora, kritizovaná instituce, tedy Česká televize, nedostala žádný prostor k tomu, aby se k obviněním Jaromíra Soukupa vyjádřila a představila tak svůj pohled na věc. Oponenturu pro tvrzení moderátora nepředložil ani nikdo jiný. Koncept pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa je postaven v zásadě jako tzv. one man show, kdy zde vystupuje pouze moderátor, ředitel Televize Barrandov Jaromír Soukup, který divákům překládá svůj pohled na různé „kauzy“, které si zřejmě sám předem vybírá. Ani v jiných vydáních pořadu nejsou hosty osoby, jichž se kauzy týkají, a jiná názorová stanoviska tak nezaznívají nikdy. Taková je dramaturgie pořadu. Moderátor tak jako jediný vystupující v pořadu prezentuje způsob hospodaření České televize, jakožto veřejnoprávní instituce, ve výhradně negativním světle a nabízí pouze jednostranné interpretace zde zveřejněných informací, čímž došlo ke zjednodušení či zkreslení problematiky kontroly nad nakládáním s finančními prostředky ze strany České televize, potažmo médií veřejné služby, tedy problematiku, která má výrazný společensko-politický rozměr.

S ohledem na vše, co bylo shora uvedeno, dospěla Rada k závěru, že odvysíláním předmětného pořadu došlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb.

Dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb., jestliže provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej Rada na porušení tohoto zákona a stanoví mu lhůtu k nápravě.

Dle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada správní trest neuloží.

Rada dospěla k závěru, že provozovateli dosud nebylo uloženo typově obdobné upozornění na porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., tak, jak vyžaduje aktuální judikatura správních soudů. Nebyla tedy naplněna podmínka pro uložení pokuty ani jiného správního trestu dle zákona č. 250/2016 Sb. Vzhledem k tomu se Rada usnesla na zastavení řízení o přestupku z důvodu absence předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Jelikož však prokazatelně došlo k protiprávnímu jednání, rozhodla současně Rada upozornit provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., a stanovila mu lhůtu k nápravě.

Porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., spatřuje Rada, jak již uvedla výše, v tom že pořad tvořil převážně formulovaný názor jediného účinkujícího na dané téma. Prostor pro vyjádření názoru byl v pořadu o čisté délce kolem 1:20 hodiny značný. V pořadu nebyl dán prostor žádnému oponentnímu názoru. Jediný účinkující většinou argumentoval svými tvrzeními a spekulacemi bez použití věcných argumentů, jako například tím, že politici se České televize bojí, protože ji sleduje mnoho lidí a může je zvat či nezvat do svých pořadů, že tito politici volí Radu ČT, která by měla Českou televizi kontrolovat, a že jak politici, tak Rada ČT hospodaření ČT nerozumějí a jeho skutečné kontrole se nevěnují. Tento způsob argumentace neumožňoval divákům svobodně si vytvořit na věc vlastní názor na základě objektivních a vyvážených informací. Pokud se v pořadu vyskytla věcná argumentace, byla převážně obecná do té míry, že neposkytovala divákům takovou sumu relevantních informací, která by mohla být základem pro svobodné vytvoření vlastního názoru diváků korespondujícího s realitou.

Pokud Rada dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. zjistí, že provozovatel vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej na porušení a stanoví mu lhůtu k nápravě, která musí být v souladu s ustanovením § 59 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. přiměřená charakteru porušené povinnosti. V daném případě byla lhůta stanovena na 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Podle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada správní trest neuloží.

Pokud by provozovatel uvedené povinnosti nesplnil, bude Rada, v případě dalšího zjištění stejných porušení zákona o vysílání po stanovené lhůtě k nápravě, oprávněna v řízení o přestupku uložit správní trest v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 231/2001 Sb.

Poučení:

Proti tomuto upozornění není možno podat žalobu ve smyslu ustanovení § 66 zákona č. 231/2001 Sb.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno

Jedn. identifikátor 285111-RRTV

Váš dopis zn. -
Naše č. j. RRTV/15580/2018-
rud
Sp. zn. RRTV/2018/331/rud
Zasedání Rady 13-2018/poř. č. 17

Vyřizuje: Analytický odbor

Datum, místo 14. srpna 2018, Praha

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydala dne 14. srpna 2018 toto usnesení:

Rada zastavuje s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, řízení o přestupku vedené pro porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se dopustil odvysíláním pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na téma hospodaření ČT dne 28. února 2018 od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Odůvodnění:

a) Zahájení řízení o přestupku:

Barrandov Televizní Studio a. s., je provozovatelem televizního vysílání programu Televize Barrandov šířeného prostřednictvím pozemních vysílačů v systému DVB-T na základě licence Sp. zn./Ident.: 2013/378/FIA/Bar, č.j.: FIA/2148/2013.

Na základě diváckých stížností Rada zjistila, že dne 28. února 2018 v čase od 21:25 hodin byl na programu Televize Barrandov odvysílán pořad Kauzy Jaromíra Soukupa.

Provozovatel na svých webových stránkách uvádí k pořadu následující anotaci:

„Kauzy Jaromíra Soukupa – nový pořad televize Barrandov, ve kterém se generální ředitel Jaromír Soukup bude věnovat nejen aktuálním politickým kauzám, ale i těm, se kterými se setkáváme v běžném životě. Jediný publicistický pořad v Česku, kde vám naprosto přehledně vysvětlíme, jak to s těmi kauzami ve skutečnosti je. Srozumitelně vám také sdělíme, kdo je darebák a kdo hrdina. A dozvíte se také, jak proti těm, kteří vám ubližují, můžete bojovat.“¹

Pořad je koncipován jako souvislý monologický projev moderátora pořadu (a zároveň generálního ředitele Televize Barrandov) Jaromíra Soukupa. Moderátor hovoří ve studiu, součástí pořadu nejsou žádné reportáže či rozhovory s hosty. Tématem předmětného vydání je hospodaření České televize, přičemž

¹ <https://www.barrandov.tv/kauzy-jaromira-soukupa>

moderátor opakovaně avizuje, že se jedná o první díl „seriálu“, který se bude Českou televizí dopodrobna zabývat, resp. rozkrývat s ní spojené „kauzy“.

Jaromír Soukup po celou dobu vysílání pořadu (pořad má stopáž 01:41 hodin) kritizuje způsob, jakým Česká televize, jakožto veřejnoprávní médium, nakládá s finančními prostředky. Ve studiu jsou na stole i po zemi rozházené bankovky, které mají ilustrovat problematiku hospodaření a plýtvání penězi ze strany ČT. Z úst moderátora v průběhu pořadu postupně zazní např. tato tvrzení:

- Člověk kritizující ČT se stává „třídním nepřítelem“
- Není potřeba zrušit veřejnoprávní média, ale je problém, že ČT „nepodléhá vůbec žádné kontrole“ toho, jak nakládá se svěřenými prostředky
- V Radě ČT, která má hospodaření kontrolovat, zasedají „podivní lidé“, např. Zdeněk Šarapatka
- ČT potřebuje každý rok více a více peněz, letos hospodaří se 7 miliardami Kč a nabídne za to pouze 5 programů, rozpočet i počet zaměstnanců ČT odpovídá větší instituci
- Všichni musíme České televizi měsíčně platit 135 Kč, což je „daň“, i když se oficiálně nazývá „koncesionářský poplatek“, ČT tedy „žije z našich daní“, tyto daně jdou ČT přímo, nic se tedy nerozkrade cestou, nicméně „v televizi je dost darebáků a podvodníků, kteří to dokáží s přehledem dorovnat“
- /Soukup bere do ruky pětistícovou bankovku/ kdybychom měli ilustrovat, s kolika pětistícovými bankovkami ČT hospodaří, bylo by jich po kolena, celkem 1 394 000 ks, což je 1,5 tuny a „to je to, co spolýká bumbrlíček zvaný Česká televize“
- Přes 6 miliardy příjmů ČT je z poplatků, půl miliardy z prodeje reklamy a sponzoringu, půl miliardy prodej licenčních práv apod., dohromady tedy 7 miliard
- ČT „v klidu vysílá“ reklamu, zatímco „inkasuje peníze“ od koncesionářů, z prodeje licenčních práv má pouze 80 milionů ročně, což svědčí o tom, že o její „kulturní počiny“ nikdo nemá zájem
- /čas 00:13:48 hodin od začátku pořadu - graf znázorňující strukturu hospodaření ČT/ 7 miliard příjmů, do kterých spadají poplatky, sponzoring (kterému se „nesmí říkat reklama“), prodej licenčních práv (třeba za prodej Majora Zemana TV Barrandov, ČT vydělává na prodeji práv na staré, „socialistické“ pořady, které patří nám všem), úroky, či výnosy z vymáhání poplatků
- 7 miliard je rozpočet Novy a Primy dohromady, přičemž tyto komerční stanice provozují v součtu 14 programů, ČT jenom 5
- Generální ředitel ČT Petr Dvořák má novou smlouvu na plat 242 000 Kč měsíčně plus roční bonus, dříve byl jednatelem TV Nova, ale systém v ČT si ho „zkrotit“
- /Soukup na kameru ukazuje fotku P. Dvořáka jako „Otesánka“/ všechny komerční televize mají dohromady méně budov a prostoru než ČT, ČT disponuje „armádou úředníků“, ČT má 5 kanálů a necelé 3 tisíce zaměstnanců, zatímco třeba Nova má 7 kanálů a 600 zaměstnanců, Barrandov 4 kanály a 200 zaměstnanců atd., všichni zaměstnanci komerčních televizí tvoří asi třetinu zaměstnanců ČT, přitom Barrandov má 9 % podíl na trhu, Nova 30%, Prima 20 % - dohromady mají (i s malými provozovateli) přes 70 %, ČT, na kterou zbývá 30 %, spotřebuje nejvíce prostředků
- 7 miliard by stačilo třeba na plošné zvýšení důchodů o 4 tisíce Kč ročně nebo 20 tisíc ročně pro zaměstnance ve školství, proto je potřeba, tyto prostředky kontrolovat
- Veřejnoprávní média vznikala ve chvíli, kdy bylo vysílání drahé a k dispozici bylo málo frekvencí, dnes je díky digitálnímu vysílání možné vysílat tisíce programů, veřejnoprávní média tak plní nové úkoly, např. BBC má povinnost jednat ve veřejném zájmu a nabízet obsah, který komerční stanice poskytovat nemohou, úkolem veřejnoprávních médií není např. vysílat Stardance, jak to dělá ČT
- NKÚ, který je zřízen za účelem kontroly veřejných prostředků, nemá dohled nad hospodařením ČT, kontrolu nad ČT mají pouze politici a Rada ČT, kterou taktéž politici jmenují
- Komerční televize si musí na svůj chod vydělat, zatímco ČT peníze získává z veřejných zdrojů, veřejnoprávní televize může např. dávat mnohem vyšší honoráře, jejím úkolem by ale mělo být to,

- co komerční televize dělat nemohou, např. tvorba dokumentů nebo zprostředkování zahraničních sportovních přenosů, ČT ale např. neodvysílala vítězný závod Ester Ledecké, protože šetřila, na mezinárodní úrovni se hůře pracuje s provizemi a „všimným“, když se kupují přenosová práva
- Lidé ve vedení ČT (Petr Dvořák, Milan Fridrich, Jan Maxa atd.) jsou spoluvlastníky různých soukromých společností nebo členy dozorčích rad, vedoucí brněnského studia je bývalým kolegou odsouzeného Marka Dalíka
 - ČT vždy pracuje s vyrovnaným rozpočtem, vše, co dostanou, musí utratit, přechází ředitel Jiří Janeček vytvořil fond televizních poplatků a ušetřil tak 5,5 miliardy Kč, dnes tam ovšem zůstávají necelé 3 miliardy, ke konci funkčního období P. Dvořáka tam patrně nezbyde nic a může pak třeba dojít ke zvýšení koncesionářských poplatků
 - Za dobu vedení P. Dvořáka ČT odčerpala přes dvě miliardy korun z fondu televizních poplatků, přitom stav dlouhodobého majetku neustále klesá, ČT tedy prostředky neinvestuje, odpisy jsou vyšší než nové investice, majetek stárne
 - Veřejnoprávní média jsou neprůhledné instituce, jsou téměř nekontrolovatelné, ČT i ČRo jsou vyjmuty z kompetence NKÚ, pobírají peníze od nás všech, ale nikdo nekontroluje účelnost, resp. kontroluje je jen Rada ČT
 - BBC zveřejňuje smlouvy se slavnými moderátory, u nás taková praxe není, je ale logické, že veřejnost by chtěla vědět, jaký plat má moderátor, který zaměstnavateli diktuje, co bude dělat (narážka na V. Moravce a jeho odmítnutí moderace předvolební prezidentské debaty)
 - Neexistuje veřejný seznam zakázek externích producentů, i když ČT pracuje s veřejnými penězi, neexistuje kontrola
 - V ČT dlouhodobě fungují „boční cesty k penězům“, ví se to dlouho, 2016 Dvořák odstartoval „kanonádu“ proti možnému zapojení ČT do registru smluv, ve prospěch ČT lobbval vlivný sociálně demokratický poslanec Birke, ČT se tak podařilo vyjednat si výjimku ze zveřejňování smluv v registru
 - ČT vybírá od každého 135 korun, ale nepodléhá NKÚ a nezveřejňuje data v registru smluv, kde musí publikovat všechny firmy, co nakládají s penězi daňových poplatníků
 - ČT má k dispozici téměř tolik prostředků jako ministerstvo zdravotnictví, podobný rozpočet jako ministerstvo zahraničí, přičemž všechna ministerstva může kontrolovat NKÚ, veřejnoprávní média jsou „v klidu“
 - Veřejnoprávní televize je „pohrobek socialismu“, výčet majetku v katastru nemovitostí zabírá 192 stránek, nově přitom může prodat a zpět pronajmout „nepotřebné“ nemovitosti
 - Průměrný plat v ČT je o 10,5 tisíce Kč vyšší než průměrný plat v ČR, za mzdy ČT utratí téměř 2 miliardy Kč
 - P. Dvořák si vybudoval „stát ve státě“

Argumentaci Jaromíra Soukupa lze shrnout jeho výrokem v závěru pořadu:

„Podívejte se ještě jednou na výpis z účtu a zkontrolujte si, zda odvádíte do tohoto temného království oněch 135 korun, což dá tedy dohromady 7 miliard ročně, jak vám to nařizuje stát. Za rok tak zaplatíte 1620 korun, za které byste si mohli koupit knížky nebo něco, co by vám udělalo radost. Hrozné však je, že nikdo, opravdu nikdo, neřeší, co se tam s těmi penězi děje. Pokud si myslíte, že Rada České televize nebo poslanci na podobnou hloubkovou kontrolu čas, prostředky nebo kapacity, tak prostě nemají. Nebudou se tomu nikdy věnovat. A nezapomeňme to, že politici se České televize bojí. A politici, poslanci a členové Rady České televize jsou vysíláni politiky, protože tomu nerozumí, myslím ti politici a členové Rady, a protože se budou bát zpravodajství této stanice. Já to znova opakuji. A rád bych vám připomenul, že i jedna z největších světových firem, pojišťovna Enron, který nedávno zkrachoval, měl také dlouho všechny výroční zprávy v cajku. Pak se ale ukázalo, že nic nebylo tak čisté, jak na oko vypadalo.“

Rozbor:

Téma uvedl moderátor jako ošemetné: „*Nyní panuje taková atmosféra, že když člověk proti ní [proti České televizi] něco řekne, hned se z něj stane třídní nepřítel.*“ Toto východisko je zcela subjektivní. Aniž by bylo třeba oponovat s tvrzením, že kritikové ČT bývají kritizováni, je nesporným faktem, že Česká televize je předmětem veřejného kritizování různého rázu v daleko větším rozsahu než jiná média, a společenská atmosféra jistě má v této souvislosti i jiné a významnější komponenty než ten, který si rétoricky vybral moderátor k uvedení tématu pořadu. Po oznámení tématu moderátor uvedl, že politici se ČT bojí, protože ji sleduje mnoho lidí a může je zvat či nezvat do svých pořadů, a že ji má kontrolovat podivná Rada ČT volená politiky, k čemuž dodal (2:14): „*V Radě České televize, která má kontrolovat mimo jiné to hospodaření a to, jak plní zákon o České televizi její management, sedí taková podivná lidé volení těmi politiky, jako je třeba pan Zdeněk Šarapatka, který je ztělesněním neuvěřitelného politruka, který nevidí doleva ani doprava, a když je agresivnější a agresivnější a agresivnější, tak je spokojenější, spokojenější a spokojenější.*“ Subjektivitu v tomto uvedení tématu pořadu nelze přehlédnout. Obecně formulované tvrzení, že se politici ČT bojí, nestojí na žádných argumentech, které by mohly být vztahovány specificky k České televizi. Politici patrně obecně mohou mít obavy, že jim média mohou věnovat malý prostor, ale v čem by mělo být postavení ČT v tomto ohledu specifické, moderátor nijak argumentačně nedoložil, a jeho sdělení působí opět jako čistě rétorická figura. Mechanismus volby Rady ČT je zakotven v zákoně, je odvozen od zastupitelské formy demokracie, a jediný konkrétní příklad osoby, který moderátor uvedl k dokumentování proklamované podivnosti složení Rady ČT, byl bez věcné argumentace a zmatečný, protože moderátor zaměnil člena Rady ČT Zdeňka Šarapatku a nedávného poslance Milana Šarapatku, jehož portrét na kameru prezentoval. Příklady subjektivních prvků v obsahu pořadu může být více, zde jsme se zaměřili na ty, které se objevily už na jeho začátku. Pokud by divák při vytváření svého názoru na téma pořadu přijal za svůj názor k tématu pořadu to, co zaznělo v jeho rétorickém uvedení, získal by k němu apriorní vztah bez věcné argumentační opory. Téma hospodaření České televize je jistě pro publicistiku legitimní, ale ve způsobu jeho uchopení v posuzovaném pořadu byly nesporné subjektivní prvky a nepřesnosti.

Dalším příkladem subjektivních vyjádření a nepřesností může být, jak při rekapitulaci celkových příjmů ČT moderátor hovořil o jejích příjmech z reklamy (14:47): „*Sedmdesát dva milionů korun je tedy reklama. No oni ji podle zákona mohou vysílat pouze u sportovních přenosů, takže tam tomu v pohodě říkají tedy reklama.*“ K tomu je třeba poznamenat, že není pravda, že ČT může vysílat reklamu pouze u sportovních přenosů. Česká televize může reklamu v regulovaných mezích vysílat na programech ČT2 a ČT4 (tj. dnešní ČT sport), a kromě toho na ostatních programech v přímém spojení s vysíláním kulturní či sportovní události. Jiné formy obchodních sdělení, tj. označení sponzora a umístění produktu, nejsou ve vysílání České televize regulovány odlišně od ostatních televizí.

Objektivní význam při kritice ČT mělo srovnání fungování britské BBC s Českou televizí. Tato pasáž byla pro argumentaci moderátora přínosná. Naopak problematické bylo jeho mechanické srovnávání ČT a českých komerčních televizí na základě takových globálních ukazatelů, jako je celkový rozpočet, počet vysílaných programů nebo počet zaměstnanců, což jsou při rozdílnosti poslání a cílů veřejnoprávní televize a komerčních televizí vyjádřených v zákonné regulaci příliš hrubá kritéria neschopná vystihnout podstatné věci. Bez poněkud analytičtějšího pohledu do struktury nákladů a vzniklých výstupů má srovnání celkových údajů o rozpočtu, počtu programů a zaměstnanců nulovou výpovědní hodnotu, ale moderátor tyto zcela povšechné údaje prezentoval jako dokumentaci nepřiměřenosti na straně České televize. Zavádějící bylo přepočítávání rozpočtu ČT na zvýšení důchodů nebo platů zaměstnanců v resortu školství, byť to moderátor použil jen k dodání důrazu požadavku na kontrolu hospodaření ČT.

V některých pasážích moderátor prakticky polemizoval s právní úpravou v oblasti médií. Upozornil například na disproporci na mediálním trhu (35:58): „*Zkrátka na mediálním trhu je jedna velká disproporce. Na jedné straně komerční stanice, které si musí na svůj provoz vydělat, a na druhé straně veřejnoprávní*

televize, která má na stejný program zajištěné financování z koncesionářských poplatků.“ Uvedl pak paralelu mezi dvěma pekárny, z nichž jedna musí na všechny suroviny a mzdy vydělat, a vedle ní je pekárna, která tyto starosti nemá. K tomu je třeba poznamenat, že zdroje financování České televize i provozovatelů vysílání na základě licencí vyplývají z mediální legislativy. Jistě to nějak ovlivňuje situaci na mediálním trhu, ale není to nic, za co by v principu mohla Česká televize, a je to faktor, se kterým mohou a musejí ostatní provozovatelé od počátku počítat. Česká televize nerozhoduje o tom, jaké druhy příjmů jí stanoví zákon.

Přínosná pro kritiku ČT mohla být pasáž, ve které moderátor hovořil o specifičnosti úkolů veřejnoprávních médií (37:10): „*Úkolem veřejnoprávních médií by mělo dnes být vykrývat věci, které se komerčním stanicím nevyplatí, a nikdy je nebudou moci dělat - natáčení dokumentů, podpora nezávislého filmu, podpora studentů filmových fakult, vysílání vzdělávacích pořadů, filmů pro pamětníky, pořadů pro děti, anebo třeba to, o co se snaží v poslední době tak moc Evropská unie a co by mohlo být dobrou zprávou pro české sportovní fanoušky. Mezi onen odlišný mediální obsah by měly patřit i mezinárodní sportovní přenosy.*“ Moderátor konkretizoval svou kritiku jen v oblasti sportovního vysílání – připomenutím propásnutí vítězné jízdy Ester Ledecké na lyžích na OH v Pchjongčchangu a výčtem významných dlouhodobých soutěží a jednorázových sportovních událostí, které ČT nevysílá nebo je vysílá v podstatně omezené míře. V oblasti sportovního vysílání byla moderátorova kritika argumentovaná a přesvědčivá, ale není jasné, nakolik mělo význam jeho obecné volání po vykrývání dalších programových typů veřejnoprávními médii – jestli je ČT snad také opomíjí, nebo nikoliv. Argumentace chyběla, zůstalo jen u volného zmínění dalších programových typů vedle argumentovaně zkritizovaného sportovního vysílání. Moderátor pasáž uzavřel takto (40:39): „*Osobně bych spíše řekl, že problém je v něčem úplně jiném. Hovoříme o České televizi. Na mezinárodní úrovni, s majiteli těch práv, se totiž daleko hůře pracuje jaksi s provizemi a všimným za zprostředkování obchodu, pro případ žaloby České televize, toto je obecné konstatování. Prosím, nevztahujte si to na sebe.*“ Jde o příklad několika podobných spekulativních výpadů v pořadu. Z hlediska pravomoci Rady není podstatné, jestli se tím může cítit být dotčena Česká televize, ale jestli není porušena povinnost provozovatele vysílání vůči divákům poskytovat objektivní a vyvážené informace. Zařazení takového vyjádření z pozice respondentů, který vysloví svůj názor, by nebylo problémem, ale takovéto vyjádření z pozice jediného mluvčího v publicistickém pořadu na dané téma problém může být, pokud není prezentován také jiný pohled.

Další pasáž byla věnována kritice vyrovnaného rozpočtu ČT za mnoho let. Moderátor přesvědčivě doložil, že vyrovnaného rozpočtu je dosahováno díky využití prostředků z Fondu televizních poplatků, které tam byly naakumulovány v minulosti, zatímco bez jejich zapojení by byl rozpočet ČT ztrátový. To, že nejde jen o bezproblémové využití zdrojů z minulosti, se pokusil doložit údaji o vývoji stavu peněžních prostředků ČT, o vývoji dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku ČT a o vývoji výše odpisů a výše nových investic. V rovině globalizovaných údajů byla moderátorova kritika argumentovaná, avšak chyběla jakákoliv investigace toho, proč reálně byly prostředky z Fondu televizních poplatků Českou televizí čerpány. Poznatkem prezentovaným divákům tak prakticky bylo, že není známo, proč Česká televize hospodařila tak, jak hospodařila. Kritika na úrovni globálních údajů tak vyznívala do značné míry do prázdna a divák neměl použitelnou sumu informací pro svobodné vytvoření vlastního názoru, nanejvýš měl k dispozici omezenou sadu globalizovaných informací o hospodaření ČT schopnou vyvolat jeho pochybnosti.

Následující pasáž věnoval moderátor prezentaci nákladů na výrobu jedné hodiny programu různého typu v ČT a externích nákladů. Pasáž měla podobné pojetí jako ta předchozí – moderátor prezentoval údaje, nad nimiž se pozastavil, ale věcná argumentace, proč je taková výše nákladů problém, chyběla. Divák nedostal informace, na základě kterých by si byl schopen svobodně vytvořit vlastní názor, nabídnut mu byl hotový názor moderátora.

V následující pasáži se moderátor souvisleji věnoval své několikrát v průběhu pořadu vyslovené myšlence, že hospodaření ČT je téměř nekontrolovatelné z ekonomického pohledu (1:14:15): „Česká televize i Český rozhlas jsou vyjmuty z kompetence Nejvyššího kontrolního úřadu... takže sice stejně jako jiné státní instituce pobírají peníze od nás všech, nikdo nekontroluje účelnost toho, jak s nimi nakládají – hovoříme o České televizi a Českém rozhlasu – nikdo, kromě jejich rad, které samozřejmě jmenují politici, kteří se jich bojí a nemají vůbec žádný zájem na tom, aby Českou televizi nějak týrali, nebo Český rozhlas, oni mají zájem na tom, aby s nimi samozřejmě dobře vycházeli. To znamená, jediným, kdo může kontrolovat hospodaření této instituce je ta Rada České televize, která má ze zákona hlídat nejen obsah vysílání, ale i její finance.“ Veřejná kontrola ČT a ČRo včetně jejich hospodaření prostřednictvím Rady ČT, respektive Rady ČRo, je zakotvena v mediální legislativě. Doložení špatného fungování této veřejné kontroly moderátor odbyl svým tvrzením, že je jmenují politici, kteří se jich bojí atd., ale toto tvrzení nepodpořil žádnou věcnou argumentací. I pokud by to bylo tak, jak to vyjádřil moderátor, povinností provozovatele vysílání je poskytnout divákovi takové objektivní a vyvážené informace, aby byl schopen si na jejich základě svobodně vytvořit vlastní názor, ať již stejný či různý od redakčního. Skutečností je, že způsob veřejné kontroly ČT a ČRo je zakotven v legislativě. Navrhování možnosti, aby namísto této formy veřejné kontroly bylo hospodaření ČT a ČRo kontrolováno Nejvyšším kontrolním úřadem, je polemikou s platnou legislativou, a tedy určitým politickým názorem. Obecně není problém ve vysílání politické názory prezentovat, ale pokud jsou prezentovány, musí provozovatel vysílání dbát své povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace. Měl by být tedy prezentován i oponentní názor.

V další pasáži se moderátor zaměřil na průhlednost smluv uzavíraných Českou televizí. Poukázal na to, že Česká televize nezveřejňuje data v Registru smluv, kde jinak musí publikovat všechny firmy, které nakládají s penězi daňových poplatníků. Při argumentování na toto téma se zaměřil na označení osob, které byly aktivní při prosazování toho, že ČT nezveřejňuje smlouvy v Registru smluv, ale méně na věcnou argumentaci. Argument, že televizní poplatek je daní svého druhu, je nepřesný. Daň je skutečně plošný poplatek, zatímco placení televizního poplatku je vázáno na držení televizního přijímače. Celá obec daňových poplatníků a množina držitelů televizorů nejsou totožné skupiny a argumentace pro zahrnutí ČT mezi ty, kdo jsou povinni zveřejňovat smlouvy v Registru smluv, přirovnáním televizního poplatku k dani je nedostatečná k tomu, aby si divák mohl na jejím základě svobodně vytvořit názor korelující s realitou. Jde opět o polemiku s platnou právní úpravou, a tedy o politický názor svého druhu, jehož prezentace ve vysílání si žádá, aby byl dán prostor také oponentnímu názoru. V závěru pasáže věnované průhlednosti smluv České televize zmínil moderátor smlouvy na nákup pořadů ze zahraničí. Hovořil jen v rovině náznaků, konkrétní kritiku a věcnou argumentaci bezprostředně neuvedl, jen slíbil, že se TV Barrandov bude tomuto tématu někdy příště věnovat.

Samostatnou pozornost pak věnoval moderátor nadaci Člověk v tísni, jejímž zřizovatelem je Česká televize (1:36:04): „...Pod Českou televizi spadá také nadace Člověk v tísni... na první pohled je to moc hezká aktivita od veřejnoprávní stanice, ale na druhou stranu je to tak celé trochu chucpe. Tato nadace, která jen od státu na svoji činnost inkasuje téměř 147 milionů korun, totiž využívá takto výhody, které žádná jiná podobná nadace nemá. Je to přímý přístup do médií a nadstandardní možnosti využívání reklamy, propagace, redakcí a tak dále. Bonus, který by si každá nadace a dobročinná firma přála... A já vím, že to není proti dikci zákona, ale je to přece tak nějak logické, že veřejnoprávní televize má především vysílat, a ne dělat dobro.“ Svou kritiku moderátor odvodil od toho, že nadace spadá pod Českou televizi. Bez věcné argumentace položil rovnítko mezi ČT a nadací Člověk v tísni, její činnost automaticky považoval za aktivitu České televize. Namísto věcných argumentů použil svá nijak nedoložená tvrzení o využívání výhod přístupu do vysílání, k reklamě, k využívání redakcí atd. V pasáži tak chyběla věcná argumentace, která by divákům umožňovala posoudit názor moderátora. Není problém prezentovat ve vysílání něčí názor, ale je problém, když provozovatel vysílání neposkytne divákovi věcné argumenty, které mu umožní svobodně vytvoření vlastního názoru, a názor oponentní.

V závěru pořadu moderátor provedl shrnutí jeho obsahu stylem, který dobře dokumentuje jeho celkové pojetí, a proto ho zde citujeme vcelku (1:38:09): „*Skutečný průšvih je v tom, že zde existuje instituce s větším rozpočtem, než má kdejaké ministerstvo, a nikdo nekontroluje její hospodaření. Ředitel této stanice Petr Dvořák umně využívá vlivu, který mu Česká televize poskytuje, a vybudoval si doslova stát ve státě. Redakce zpravodajství mu přitom v té jeho hře slouží jen jako účinný obranný štít, kterého se politici bojí. Jak si jinak vysvětlit, že nemusí zveřejňovat smlouvy, nikdo ho nekontroluje a tak dále. A pokud náhodou stát přijal zákon, který by mu to nakázal, zveřejňovat smlouvy, no tak si rychle prolobboval novelu toho zákona, která mu to jaksí odpustila, a nebo ti poslanci jaksí si udělali sami od sebe a pan Dvořák to od nich nechtěl, nevím, no, udělejte si obrázek sami. Podívejte se ještě jednou na výpis z účtu a zkontrolujte si, zda odvádíte do tohoto temného království oněch 135 korun, což dá tedy dohromady 7 miliard ročně, jak vám to nařizuje stát. Za rok tak zaplatíte 1620 korun, za které byste si mohli koupit knížky nebo něco, co by vám udělalo radost. Hrozné však je, že nikdo, opravdu nikdo neřeší, co se tam s těmi penězi děje. Pokud si myslíte, že Rada České televize nebo poslanci mají na podobnou hloubkovou kontrolu čas, prostředky nebo kapacity, tak prostě nemají. Nebudou se tomu nikdy věnovat. A nezapomeňme to, že politici se České televize bojí, a politici, poslanci, a členové Rady České televize jsou vysláni politiky, protože tomu nerozumí, myslím tím politici a členové rady, a protože se budou bát zpravodajství této stanice, já to znova opakuji, a rád bych vám připomenul, že i jedna z největších světových firem, pojišťovana Enron, který nedávno zkrachoval, měl také dlouho všechny výroční zprávy v cajku. Pak se ale ukázalo, že nic nebylo tak čisté, jak naoko vypadalo.“* V tomto shrnutí je zformulován názor na dané téma podpořený řadou tvrzení a spekulací, ale obsahuje jen minimální skutečně věcnou a relevantní argumentaci, a obsahuje také zavádějící argumenty. Je jistě pravda, že ČT má velký rozpočet, což už samo o sobě volá po veřejné kontrole, ale není pravda, že ho nikdo nekontroluje – ze zákona její hospodaření kontroluje Rada ČT. Její roli moderátor odbývá bez věcné argumentace tvrzením, že politici ani jimi vyslaní členové Rady ČT hospodaření ČT nerozumějí, nemají na to čas, prostředky nebo kapacity. O skutečném způsobu a výsledcích kontroly hospodaření ČT není v tomto závěru, ani v celém pořadu ani slovo. Pořad moderátor uzavřel příslibem vysílání dalších vydání pořadu věnovaných České televizi: „*Já vám slibuji, že České televizi se budu v Kauzách Jaromíra Soukupa věnovat i dál. Rozkryjeme v jednom z dalších dílů, a bude jich více, další finanční toky, a budete překvapeni, stejně jako já. Budeme se věnovat výrobě, nákupu pořadů, platům, nemovitostem, cestovní kanceláři Česká televize a spousty dalších věcí.“*

Obsah pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na téma hospodaření České televize tvořil převážně formulovaný názor jediného účinkujícího na dané téma. Prostor pro vyjádření názoru byl v pořadu o čisté délce kolem 1:20 hodiny značný. V pořadu nebyl dán prostor žádnému oponentnímu názoru. Jediný účinkující většinou argumentoval svými tvrzeními a spekulacemi bez použití věcných argumentů, jako například tím, že politici se České televize bojí, protože ji sleduje mnoho lidí a může je zvát či nezvat do svých pořadů, že tito politici volí Radu ČT, která by měla Českou televizi kontrolovat, a že jak politici, tak Rada ČT hospodaření ČT nerozumějí a jeho skutečné kontrole se nevěnují. Tento způsob argumentace neumožňoval divákům svobodně si vytvořit na věc vlastní názor na základě objektivních a vyvážených informací. Pokud se v pořadu vyskytla věcná argumentace, byla převážně obecná do té míry, že neposkytovala divákům takovou sumu relevantních informací, která by mohla být základem pro svobodné vytvoření vlastního názoru diváků korespondujícího s realitou.

Rada tedy dospěla k závěru, že odvysíláním pořadu mohlo být porušeno ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb.

S ohledem na uvedené rozhodla Rada na svém 6. zasedání konaném dne 20. března 2018 zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha, PSČ 15200, řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se mohl dopustit odvysíláním pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa na

téma hospodaření ČT dne 28. února 2018 od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť v pořadu byl na značné ploše prezentován výhradně názor jediného účinkujícího na téma pořadu, aniž by byl dán prostor pro oponentní názor. Neposkytl tedy objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

Oznámení o zahájení řízení o přestupku bylo provozovateli doručeno dne 12. dubna 2018 a tímto dnem bylo zahájeno řízení o přestupku. Rada stanovila obviněnému provozovateli lhůtu 30 dní pro písemné vyjádření.

b) Vyjádření obviněného provozovatele:

Dne 14. května 2018 bylo Radě doručeno vyjádření obviněného provozovatele, kde uvedl následující:

Rada dle obviněného nesprávně posoudila ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., neboť to, na rozdíl od ustanovení § 31 odst. 3, hovoří o obecné povinnosti provozovatele, a neváže se ke konkrétnímu pořadu, ale k vysílanému programu jako celku (viz například rozsudek NSS ze dne 29. srpna 2007, č.j. 4 As 81/2006). Požadavku objektivitu a vyváženosti pro každý jednotlivý pořad dostát z podstaty různosti pořadů nelze a tento požadavek by měl být posuzován a vykládán vzhledem k programům. V rámci programu jako celku již provozovatel vysílání jednotlivé pořady může vybrat tak, aby byly objektivní a vyvážené a oddělit je od sebe tak, aby hodnotící komentáře byly sdělovány v rámci pořadů jiných, než od zpravodajství předávaného ve zpravodajských pořadech. V uvedeném případě se však Rada zabývala splněním ustanovení § 31 odst. 2 ve vztahu k jednomu pořadu a nesprávně tak aplikuje právní normu určenou programům. Porušení ustanovení § 31 odst. 2 tak na uvedený případ vůbec nedopadá, neboť se týká vysílání programů jako celku, nikoli jednotlivých pořadů.

Obviněný dále podotýká, že objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy, jejichž obsah a rozsah se může měnit, například v závislosti na čase a místě aplikace právního předpisu. Zákonodárce tak vytváří správním orgánům prostor, aby zhodnotil, zda konkrétní případ lze podřadit pod neurčitý právní pojem či nikoli. Při interpretaci neurčitého právního pojmu je tedy nutno nejprve objasnit neurčitý právní pojem a jeho rozsah, a poté hodnotit, zda skutečnosti konkrétního případu lze zařadit do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého právního pojmu. V uvedeném případě však jednání pod tento neurčitý právní pojem nespadá.

Účelem samotného pořadu je podrobit hospodaření provozovatele vysílání ze zákona veřejné kritice. Jednalo se o analýzu hospodaření ČT, jakožto tématu aktuálního a relevantního pro většinovou část populace. Cílem bylo nastínit divákům toto aktuální téma v jiném světle, než jako jsou na to z ostatních médií diváci zvyklí, a tím přispět k pestrosti způsobu prezentace aktuálních otázek a podpořit kritické myšlení diváků. Pořad aktivně vyvažuje objektivitu a podporuje kritické myšlení. Moderátor způsobem prezentace probíraného tématu podněcuje diváky k tomu, aby si vytvořili názory i mimo hlavní názorové proudy, které jsou v médiích většinově prezentovány jako obecné pravdy. Moderátor klade důraz na schopnost diváků prověřovat informace prezentované jednoznačným způsobem a na kritické myšlení diváků, které je zásadním prvkem objektivitu a vyváženosti.

Obsah pořadu, včetně všech v něm uvedených tvrzení, byl výsledkem důkladné a komplexní analytické práce pracovníků provozovatele, kteří vyhledávají relevantní údaje a souvislosti, které analyzují a dále zpracovávají pro účely pořadu. Tvrzení obsažená v pořadu jsou podložena čísly, která jsou pravdivá, a grafy znázorňujícími poměry jednotlivých údajů tam, kde je to pro lepší porozumění diváků vhodné. Moderátor užívá průměrů nikoli za účelem zavádějícím, nýbrž za účelem ilustrativním. Lze předpokládat, že pro běžného diváka představuje rozpočet ČT (7 miliard Kč) zcela nepředstavitelnou částku, a z toho důvodu používá moderátor vhodných průměrů, například když přepočítává, že by za tyto prostředky mohlo

dojít k plošnému zvýšení důchodů o 4 000 Kč ročně atd. Pokud se v pořadu jednalo o informaci, která nemohla mít podložení v dostupných číslech, ale mohla z nich vyplývat, byla taková informace uvedena v hypotetické rovině.

Obviněný zdůrazňuje, že moderátor ihned v úvodu pořadu uvádí, že není pro zrušení veřejnoprávních médií. Podrobuje však jejich fungování, transparentnost a ekonomickou efektivitu kritice, a to včetně otázky úkolů, které mají veřejnoprávní média plnit. Moderátor zároveň uvádí, že věří, že v ČT pracují slušní a poctiví lidé. Uvádí, že se nebude věnovat novinářům ČT, kteří mají pohled jiný, neboť mnohost pohledů respektuje. Říká divákům, že mají právo vybrat si své médium a ctí svobodu médií. Financování veřejnoprávních médií je však otázka, která nemá se svobodou slova nic společného.

Obviněný zmiňuje nálezy Ústavního soudu ze dne 30. ledna 2018, č.j. I.ÚS 4035/14, který uvádí, že kritika veřejných záležitostí vykonávaných veřejnými osobami je přípustná, a tedy i kritika hospodaření ČT a kritika způsobu, jakým ČT její generální ředitel řídí, je taktéž ústavně přípustná. Taková kritika je navíc přípustná a žádoucí a jakékoli veřejnoprávní médium s ní musí počítat. Společenská realita, včetně úlohy a poslání veřejných médií, která byla zřízena jednotlivými právními předpisy, se v čase mění. Je tak zcela pochopitelné a očekávatelné, že taková mediální legislativa bude v průběhu času podrobena kritice ze strany veřejnosti, a to v konkurenčních médiích. Účelem pořadu je otevírat společensky nepopulární témata a nastiňovat i možnosti, které nejsou obecně přijímané. Jak uvádí moderátor, je pravdou, že pokud někdo proti ČT vystupuje, stane se z něj třídní nepřítel a je ve veřejném prostoru atakován. Tím však nemůže být ovlivněna možnost a nutnost podrobovat ČT veřejně a podložené kritice.

Obviněný nevidí jediného důvodu, pro který by nemělo být možné porovnávat fungování ČT a soukromých televizí co do rozpočtu, počtu programů, budov a zaměstnanců. Je pochopitelné, že veřejnoprávní médium je srovnáváno s konkurenčními médii, a to i přes to, že podmínky fungování nejsou a nemohou být zcela totožné. ČT musí počítat s veřejným porovnáváním a veřejnou kritikou, a to zejména v případě, že zdrojem jejich příjmů jsou koncesionářské poplatky, aniž by podléhala kontrole NKÚ. Nastolení otázky veřejné kontroly je v tomto ohledu nezbytné. Pokud taková kontrola není efektivně vykonávána v soustavě příslušných orgánů, nezbytvá, než aby ji v praxi de facto vykonávali diváci či konkurenti, a to všemi možnými prostředky.

Rada sama v Oznámení na mnoha místech označuje kritiku ze strany obviněného za přínosnou, přesvědčivou a objektivní. U některých částí pořadu však vytýká nedostatečnou hloubkovou a věcnou argumentaci předkládaných údajů či tvrzení a jejich důvodů či nedostatek „jakékoli investigace“. Obviněný nepopírá, že každou jednotlivou informaci, která v pořadu zazněla, by vždy bylo možno probrat ještě do většího detailu a hloubky a bylo by možno předložit divákům nicneříkající čísla, detailní statistiky a informace. Takové informování by však nemělo na významu a zcela přesahuje možnosti a formát pořadu. Obviněnému nelze vytýkat, že u některých bodů se zastavil a více předkládané informace argumentoval a další již jen příkladmo zmínil. V případě Fondu televizních poplatků je zjevné, že nelze požadovat, aby obviněný pátral po tom, jak ČT fond použila. Obviněný však v pořadu dostatečným způsobem vysvětlil roli tohoto fondu, který sloužil k úpravě rozpočtu ČT na nulový výsledek, a přepočítal hospodaření ČT na stav bez tohoto fondu tak, aby divákům demonstroval ekonomický vývoj v ČT. Požadavky Rady jsou tak ve vztahu k obviněnému nepřiměřené a Rada zcela opomíjí, že obviněný již předloženými údaji a argumenty dostatečně naplnil standard nezbytný pro to, aby byl pořad dostatečně objektivní a diváci si na jeho základě mohli utvořit kritický názor. Doplnění dalších detailů by již bylo vzhledem ke sdělovanému tématu a přesvědčivosti pořadu bez významu. Pokud by měla být splněna míra detailu požadovaná Radou, musely by být informace o diskutovaném tématu předloženy ve formě rozsáhlého písemného stanoviska, nikoli televizního pořadu.

Obviněný odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu s tím, že účelem publicistických pořadů je probírat společensky aktuální témata a přinášet k nim co nejvíce názorů a mají být posuzovány jinak než pořady zpravodajské.

Obviněný se domnívá, že Rada vystupuje v Oznámení zaujatě a staví se do role obhájce České televize; Rada se zastává ČT takovým způsobem, kdy lze pochybovat o funkci Rady jakožto nestranného a nezaujatého správního orgánu. Rada dle obviněného na obhajobu ČT předkládá své subjektivní a ničím nepodložené názory, aniž by to bylo jejím úkolem.

Rada v Oznámení na obhajobu ČT opakovaně odkazuje na mediální legislativu, ze které některé otázky fungování ČT vyplývají. To ale neznamená, že otázky, které jsou řešeny mediální legislativou, jsou řešeny správně, nebo že by nemohly být podrobovány veřejné kritice. Obviněný je přesvědčen, že nedostatečné hospodaření nemůže být řešeno odkazem na mediální legislativu a již vůbec ne odkazem Rady, která se staví do role obhájce veřejnoprávního média.

Obviněný dále uvádí, že má právo vysílat programy svobodně a nezávisle a že postihování pořadu podle ustanovení § 31 zákona č. 231/2001 Sb., by představovalo nepřípustný zásah do ústavně zaručené svobody projevu.

Závěrem obviněný shrnuje, že účelem pořadu je otevřít veřejnou diskusi nad tématem hospodaření ČT a konfrontovat dostupné údaje týkající se fungování ČT s aktuální situací na mediálním trhu. Veřejnoprávní média by měla být posuzována s ohledem na aktuální společenský vývoj, jejich role se v čase může měnit. Za tímto účelem předložil obviněný řadu podložených argumentů, které v komplexnosti umožňují, aby diváci pořadu o roli ČT kriticky přemýšleli a utvořili si na problematiku vlastní názor. Není rolí správního orgánu pouštět se do subjektivní angažované polemiky v obhajobě ČT, když nedošlo k porušení zákona o vysílání.

c) Další postup v rámci řízení:

Rada na svém 11. zasedání konaném dne 26. června 2018 provedla důkaz zhlédnutím záznamu pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa odvysílaného dne 28. února 2018 v čase od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov.

Dne 9. července 2018 bylo obviněnému doručeno Oznámení o doplnění spisu a ukončení dokazování a byla mu stanovena lhůta 20 dní pro vyjádření.

d) Doplnění vyjádření obviněného:

Dne 27. července 2018 bylo Radě doručeno vyjádření obviněného k Oznámení o doplnění spisu, kde uvedl následující:

Obviněný za účelem dosažení co nejvyšší objektivity pořadu vycházel z veřejně přístupného návrhu rozpočtu České televize pro rok 2018 a z oficiálních výročních zpráv hospodaření ČT. Zdroje údajů obsažených v jednotlivých tvrzeních jsou tak veřejně dostupné a každý si může jejich obsah prověřit, což ostatně učinil i obviněný, když si vyhotovil přehled účetních závěrek ČT za roky 2012-2016. Obviněný tyto podklady zasílá Radě v příloze. Při práci s veřejně dostupnými údaji potom obviněný postupoval tak, aby mohl divákům pořad popsat konkrétní aspekty fungování hospodaření ČT transparentním a zároveň co nejsrozumitelnějším způsobem, neboť průměrný divák není odborníkem na daně a účetnictví a jednotlivé účetní kategorie a další pojmy hospodaření veřejnoprávních institucí logicky nezná.

V rámci pořadu bylo uvedeno, že „ČT bude letos hospodařit s 6,97 mld. Kč“. Tato skutečnost vyplývá z veřejně přístupného návrhu rozpočtu ČT na rok 2018, přičemž pod pojmem „hospodaří“ obviněný uváděl právě celkové plánované výnosy ČT za rok 2018. Účetní pojem „výnos“ není divákům známý a srozumitelný tak, jako pojem „hospodaří“. Tento údaj je dostupný na straně 4 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Při tvrzení, že ČT vybere na poplatcích 6 mld. Kč, obviněný vycházel z veřejně dostupného návrhu rozpočtu ČT pro rok 2018, podle něhož bude příjem z televizních poplatků v tomto roce 5 660 mil. Kč, přičemž zaokrouhlil čísla na miliardy nahoru. Tento údaj je dostupný na straně 4 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Obviněný dále v pořadu uvedl, že ČT má z prodeje licenčních práv za rok 80 milionů Kč. Tento údaj taktéž vycházel z veřejně dostupného návrhu rozpočtu ČT na rok 2018, přičemž obviněný tímto uvedl hodnotu prodeje práv pro rok 2018 ve výši 82 mil. Kč. Tento údaj je dostupný na straně 11 návrhu rozpočtu ČT na rok 2018.

Zásadní informaci obviněný divákům přinesl také tvrzením, že ČT od roku 2004 do roku 2016 pokaždé pracuje s vyrovnaným rozpočtem. To znamená, že na konci roku vždy uzavírá své hospodaření s nulou. Při vyhodnocování těchto údajů vycházel obviněný z veřejně přístupných výročních zpráv o hospodaření ČT, která dosáhla za poslední roky výsledku hospodaření v nulové výši. Tuto informaci se obviněný snažil divákům přiblížit pojmem „hospodaření s nulou“ tak, aby byla pro diváky představitelnější. Uvedené informace jsou taktéž přístupné ve výročních zprávách ČT.

Dalším podstatným zjištěním obviněného je skutečnost, že stav peněžních prostředků ČT od konce září 2011, kdy se ujal Petr Dvořák své funkce, klesl o dvě miliardy Kč. Podle rozpočtu schváleného na letošní rok vlastně o 2,2 mld. A to vše při vyrovnaném hospodaření. I při této analýze vycházel obviněný z výročních zpráv ČT. Obviněný se tuto informaci snažil divákům přiblížit pojmem „vyrovnané hospodaření“, aby byla pro diváky srozumitelnější. Tyto informace jsou také zřetelné z přiložené analýzy účetních závěrek ČT za roky 2012-2016.

V pořadu také zaznělo, že od roku 2012 je pak patrné rozvíření nůžek mezi odpisy a investicemi ČT. Tento jev je dán tím, že se opakovaně nedaří naplňovat roční plán investičních výdajů, takže dochází průběžně ke snižování hodnoty této instituce. V tomto ohledu se obviněný snažil divákům přiblížit ekonomickou analýzu, podle které by výše investic za dané období měly pokrývat alespoň výši odpisů majetku, aby se zabezpečila reprodukce majetku.

Obviněný v pořadu taktéž uvedl, že podle posledních dostupných údajů za rok 2016 víme, že průměrné přímé náklady na výrobu jedné hodiny zpravodajství v ČT stojí 55 tisíc Kč. Hodina seriálu stojí 5,5 mil. Kč v přímých nákladech. Hodina v kapitole dramatika a filmy stála 6,9 mil. Kč, zatímco hodina pohádky se v přímých nákladech vyšplhala na 9,16 milionu Kč. Tyto údaje vyplývají z veřejně dostupné výroční zprávy o hospodaření ČT za rok 2016 (viz strana 48).

Obviněný uvádí, že účelem pořadu bylo podrobit hospodaření provozovatele vysílání ze zákona veřejné kritice. Pořad aktivně vyvažuje objektivitu a podporuje kritické myšlení a klade důraz na schopnost prověřovat informace jednoznačným způsobem a na kritické myšlení diváků, které je zásadním prvkem objektivitu a vyváženosti. Obviněný proto překládá Radě jednotlivé veřejně dostupné podklady, aby se i správní orgán mohl o tvrzených skutečnostech přesvědčit. Tvrzení obsažená v pořadu jsou podložena čísly, která jsou pravdivá a grafy znázorňujícími poměry jednotlivých údajů tam, kde je to pro porozumění diváků vhodné. Moderátor užívá průměrů za účelem ilustrativním.

Samotným projednáním věci se Rada zabývala na svém 13. zasedání konaném dne 14. srpna 2018 a po zvážení všech podkladů pro rozhodnutí dospěla k následujícím závěrům:

Dle ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.

Obviněný nesprávně vykládá ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. Dané ustanovení hovoří o povinnosti provozovatele vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, přičemž zároveň názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru. Jedná se o obecnou povinnost vztahující se jak k jednotlivým částem vysílání (pořadům, reportážím apod.), tak i k celku vysílaného programu. Nelze přijmout argumentaci obviněného, že požadavku objektivity a vyváženosti nelze dosáhnout pro každý jednotlivý pořad a že požadavek dle ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. je nutno vykládat ke všem programům provozovatele. Není možné se domnívat, že pokud provozovatel příkladmo v pořadu Kauzy JS poskytne jednostranné, neobjektivní, předpojaté informace a v jiném pořadu týkajícím se zcela jiného tématu poskytne informace objektivní, pak že tím v souhrnu naplní požadavky dané ustanovením § 31 odst. 2. To je výklad zcela absurdní.

Rada souhlasí s obviněným, že objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy, jejichž obsah a rozsah se může měnit v závislosti na čase a místě aplikace právního předpisu a že zákonodárce vytváří správnímu orgánu prostor, aby zhodnotil, zda konkrétní případ lze podřadit pod takový neurčitý právní pojem. Rada pojmy objektivita a vyváženost jasně definovala již v samotném odůvodnění zahájení řízení o přestupku, když uvedla:

Při právní kvalifikaci věci je Rada vedena mimo jiné názorem Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozsudku ve věci č. j. 3 As 6/2010 uvedl: *Dle odborné literatury lze pak zásadou objektivitě rozumět znak zpravodajství, „které se pokouší věcně, nestranně a nemanipulativně oddělit zprávu od komentáře“. Ústřední charakteristikou takového postupu je „zásadní ověřování pravdivosti výpovědi“. Zásada objektivitě předpokládá referování bez emocí a používání neutrálních výrazů (Michael Kunczik: Základy masové komunikace, Karolinum, Praha, 1995, s. 111). Pojem objektivita tedy v sobě zahrnuje hned několik aspektů, z nichž za rozhodné považuje Nejvyšší správní soud správnost (či přesnost), tzn. že zpráva odpovídá skutečnosti, transparentnost, tj. že žurnalista uvádí své informační prameny, a věcnost, tj. že novináři do zprávy nevkládají svá vlastní hodnocení – blíže srov. Schulz/Reifová a kol.: Analýza obsahu mediálních sdělení; Karolinum; Praha; 2004; s. 52 a násl. Nevyvážeností je pak třeba rozumět skrytou formu stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných. Jinými slovy spočívá zásada vyváženosti v požadavku na „rovnoměrné zastoupení politických alternativ, co do rozsahu a úpravy zpravodajství“ (op. cit., s. 61).*

Pojmy objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy. Rada má však za to, že objektivita a vyváženost jsou pojmy běžně užívané a relativně snadno srozumitelné a jejich obsah lze považovat za obecně známý, nicméně Rada interpretuje pojem objektivní jako věcný, nestranný, nepředpojatý, neutrální, správný, úplný, přesný, předmětný, držící se faktů. Principy objektivitě a vyváženosti tak zpravidla jsou fakticita a nestrannost, přičemž fakticita se dosahuje věcnou správností a relevancí (významností) a nestranností vyvážeností a neutralitou.

Co se týká samotného pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa, ten je samotným provozovatelem označen za publicistiku. Jeho cílem má být rozkrývání (nejen) politických aktuálních kauz. V anotaci pořadu provozovatel deklaruje, že divákům „vysvětlí“ pozadí kauz a „srozumitelně“ jim „sdělí“, „kdo je darebák a kdo hrdina“.

Již samotná koncepce pořadu tedy počítá s tím, že provozovatel, a potažmo moderátor, znají pravdu, kterou posléze přehledně představit divákům. Netají se tak tím, že jsou v pořadu prezentovány předem zformulovaná stanoviska k rozebíraným případům. Tento přístup svědčí o poměrně černobílém a zjednodušujícím pohledu na společenskou a politickou realitu ze strany tvůrců pořadu.

Pořad formálně působí jako angažovaná (investigativní) publicistika, pracující ve veřejném zájmu. Angažovaná publicistika je legitimní a společensky žádoucí žánr, ale pouze za podmínky, že bude pořad zpracován v souladu se zákonem, tj. v souladu se zásadami objektivního a vyváženého informování.

Předmětné vydání pořadu je souvislou kritikou hospodaření České televize. Moderátor přináší množství tvrzení, kterými se snaží doložit, že Česká televize, jakožto veřejnoprávní instituce, nakládá s finančními prostředky nevhodně, případně se podílí i na různých nekalých praktikách a machinacích. Není v možnostech Rady ověřovat veškeré informace, se kterými moderátor v pořadu operoval. Obviněný ve svém vyjádření předložil poměrně rozsáhlou argumentaci, kde se zabývá jednotlivými tvrzeními moderátora a objasňuje, z jakých podkladů moderátor vycházel. Zde je možné konstatovat, že minimálně číselné údaje uváděné v pořadu vycházejí z objektivních zdrojů (veřejně dostupné výroční zprávy České televize, návrhy rozpočtu ČT a účetní závěrky), nicméně moderátor je interpretuje značně zkresleně.

Moderátor užívá silně zabarvených gest, výrazů a emotivních příměrů, s cílem ovlivnit diváky a plasticky vykreslit obraz údajně zavrženíhodného jednání vedení České televize (např. výroky jako „v televizi je dost darebáků a podvodníků, kteří to dokáží s přehledem dorovnat“, „to je to, co spolyká bumbříček zvaný Česká televize“, prezentace ředitele Dvořáka jako „Otesánka“, příměry o tom, co jiného by si koncesionáři za zaplacené poplatky mohli zakoupit, bankovky rozházené po studiu apod.). Pořad tak působí jako součást kampaně proti České televizi, než jako pokus o věcné rozplétání kauz ve jménu veřejného zájmu. Obviněný ve svém vyjádření uvádí, že cílem pořadu bylo nastínit divákům téma v jiném světle, než jak jsou zvyklí z jiných médií. Do dramaturgie pořadu nemínil Rada nikterak zasahovat, nicméně je nutno říci, že i v tak osobitém pojetí publicistiky, jakým jsou Kauzy Jaromíra Soukupa, je nutno zachovat principy věcnosti, nestrannosti, nepředpojatosti. Není možné, aby publicistický pořad prezentoval jediný, vyhraněný názor jediného účinkujícího (moderátora), aby divákům byly poskytovány výhradně jednostranné informace, které jim neumožňují vytvořit si na věc svůj vlastní názor.

Jednou ze stěžejních zásad objektivního a vyváženého informování je praxe, kdy provozovatel v rámci pořadu diváky seznámí se stanovisky zastánců všech relevantních názorových proudů, resp. zájmových stran. K tomu v daném případě nedošlo. Pořad sestával pouze z monologu moderátora, kritizovaná instituce, tedy Česká televize, nedostala žádný prostor k tomu, aby se k obviněním Jaromíra Soukupa vyjádřila a představila tak svůj pohled na věc. Oponenturu pro tvrzení moderátora nepředložil ani nikdo jiný. Koncept pořadu Kauzy Jaromíra Soukupa je postaven v zásadě jako tzv. one man show, kdy zde vystupuje pouze moderátor, ředitel Televize Barrandov Jaromír Soukup, který divákům překládá svůj pohled na různé „kauzy“, které si zřejmě sám předem vybírá. Ani v jiných vydáních pořadu nejsou hosty osoby, jichž se kauzy týkají, a jiná názorová stanoviska tak nezaznívají nikdy. Taková je dramaturgie pořadu. Moderátor tak jako jediný vystupující v pořadu prezentuje způsob hospodaření České televize, jakožto veřejnoprávní instituce, ve výhradně negativním světle a nabízí pouze jednostranné interpretace zde zveřejněných informací, čímž došlo ke zjednodušení či zkreslení problematiky kontroly nad nakládáním s finančními prostředky ze strany České televize, potažmo médií veřejné služby, tedy problematiku, která má výrazný společensko-politický rozměr.

S ohledem na vše, co bylo shora uvedeno, dospěla Rada k závěru, že odvysíláním předmětného pořadu došlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb.

Dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb., jestliže provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej Rada na porušení tohoto zákona a stanoví mu lhůtu k nápravě.

Dle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada správní trest neuloží.

Rada dospěla k závěru, že provozovateli dosud nebylo uloženo typově obdobné upozornění na porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., tak, jak vyžaduje aktuální judikatura správních soudů. Nebyla tedy naplněna podmínka pro uložení pokuty ani jiného správního trestu dle zákona č. 250/2016 Sb. Vzhledem k tomu se Rada usnesla na zastavení řízení o přestupku z důvodu absence předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Jelikož však prokazatelně došlo k protiprávnímu jednání, rozhodla současně Rada upozornit provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., a stanovila mu lhůtu k nápravě.

Poučení:

Dle ustanovení § 38 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., mají účastníci řízení a jejich zástupci právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci.

Proti tomuto usnesení není dle ustanovení § 66 zákona č. 231/2001 Sb., možno podat žalobu.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno